

DOKUMENTY K VÝVOJI ČESKÉHO FILMOVÉHO ARCHIVNICTVÍ

1.

1935, Praha

Návrh¹⁾ Technického muzea československého a Československé společnosti pro vědeckou kinematografii na zřízení filmového archivu.²⁾

Československý filmový archiv

Není jistě třeba uváděti důvody pro založení československého filmového archivu. Myšlenka filmového archivu se vynořila několikrát u nás a mnohokrát v zahraničí, avšak vždy zapadla bez většího ohlasu. Jest sice v cizině i u nás celá řada ústavů, korporací a i podniků a jednotlivců, kterým se podařilo uchovati některé dokumenty i z nejstarší doby kinematografie, ale za to, že tyto dokumenty nepropadly nenahraditelné zkáze, vděčíme jen soukromé vášni sběratelské nebo důvodům zcela jiným než těm, které vedou k této úvaze.

V posledních letech otázka filmových archivů a filmoték stala se velice aktuální, hlavně zásluhou ICE (Mezinárodního ústavu výchovného filmu v Římě při Svazu národů), a není téměř kongresu, který by se nezabýval řešením tohoto komplikovaného problému. Také poslední mezinárodní kongres výchovného filmu v Římě r. 1934 a filmový kongres v Berlíně r. 1935 studovaly tuto otázku a znovu doporučily všem státům, aby zřizovaly národní filmové archivy. V celé řadě států zahájily již takové ústavy svou činnost nebo jsou zřizovány a mohou se vykámati za dobu poměrně krátké existence pozoruhodnými výsledky. K dalšímu jednání předložíme podrobný dokladový materiál, který opatřuje Československá společnost pro vědeckou kinematografii od svého ústředního ústavu ICE v Římě i přímo z jednotlivých států.

Jest samozřejmé, že realizování programu ve větším rozsahu není možné bez součinnosti všech činitelů kinematografie a bez morální i finanční podpory státu, země, města Prahy a veřejné správy vůbec, korporací, firem i jednotlivců. Jen za tohoto předpokladu může být u nás realizován „Československý filmový archiv“, který by z oboru kinematografie soustředil vše dosavadní a získal nové.

I. Úkolem Čs. filmového archivu bylo by zejména:

1) Získávati a pro budoucnost uchovávatí význačná díla filmová, domácí, případně i zahraniční, jakož i shromažďovati všechny zajímavé dokumenty, týkající se filmů vůbec a čs. kinematografie zvláště.

2) Získávati a pro budoucnost zachovati filmovou dokumentaci současného čs. života (Filmové dokumenty kulturní, národopisné, zeměpisné, technické, zemědělské, průmyslové atd.)

II. Hlavní obory činnosti Čs. filmového archivu:

Sběratelská: Filmy české, staré i současné, negativy, pozitivy. Pokud se týká dřívějších filmů je řada věcí zachována a bylo by úkolem archivu soustřediti tyto staré filmy, po různu uložené. Fotografie reklamní, pracovní, význačných představitelů, atelierů, provozoven kin aj. Libreta, scenaria a hudební komposice filmů. Návrhy staveb, kostýmů aj. Materiál reklamní, pozvánky, plakáty, uznání domácí i zahraniční, diplomy, poháry, medaile a j. Gramofonové desky obsahující hudební náměty z českých filmů. Literatura, časopisy, výstřižky, úřední výnosy, patentní spisy, rozhodnutí soudů aj. Doklady rozpočtů, finančních výsledků, smlouvy, plány, statistiky vlastní a cizí aj. Stroje a kino-technika.

Konservační: Zachování dnešních filmů pro generace budoucí je problémem mnohem složitějším, než uložení a konzervace jiných museálních a archiválních předmětů. Studium a aplikace různých conservačních metod a způsobů uchování filmů bude tvořiti důležitou složku ústavní činnosti a musí mu býti věnována všemožná péče, nemá-li všechna archivní práce přijíti v několika desetiletích nebo ještě dříve na zmar. V této věci značně poslouží archivu mezinárodní spolupráce a bude moci navázati na zkušenosti získané v jiných podobných ústavech v cizině.

Činnost registrační a publicistická: Bude mimo jiné úkolem filmového archivu sestaviti pokud možno úplný přehled celé české výroby dřívější i současné a stále jej doplňovati. V takovém seznamu – kartotéce – bylo by zaznamenati: Jméno filmu, délku, jména autorů, komponisty, firmy, technických spolupracovníků, hlavních představitelů, finanční náklad, výsledky exploitace, prodeje do ciziny, příp. i jiná důležitá data. Důležitou složkou mezinárodní filmové spolupráce jest národní katalogisace filmů hraných a kulturních, školních a vědeckých, dle mezinárodních norem vydaných ICE, která by byla prováděna součinností s římským ústavem a za spolupráce jeho československého národního výboru, jímž jest Československá společnost pro vědeckou kinematografii. Sem patří také vypracování a soustřeďování statistik o dovozu, produkci, rentabilitě, potřebě, cenách, návštěvě, školním filmu, o délce života kopií aj.

Řada úkolů bude usnadněna, ale jejich výsledky také využity mezinárodní spoluprací s podobnými ústavami v zahraničí.

Činnost výstavní: Pro stálou expozici kinematografickou disponuje Technické muzeum čs. ve stavebním programu nové budovy několika místnostmi o půdorysné ploše 200m². Tam by byly soustředěny a stále obecnému přístupny kromě stávajících již sbírek také některé zajímavé dokumenty archivu. Příležitostně lze uspořádati v museu nebo na jiném místě speciální výstavy, případně obesílati podobné podniky doma i v zahraničí. Archiv mohl by převzít také event. součinnost s jinými korporacemi, organisování čs. účasti na odborných zahraničních výstavách, kongresech a podobných podnicích, jakož i co nejvíce využití zahraničních styků s příbuznými institucemi, příp. společně s Čs. společností pro vědeckou kinematografii.

Materiál filmového archivu byl by k dispozici všem, kdo se zajímají o filmové problémy, o historii filmu a jeho vývoj, příp. o historii vůbec. K plnění všech úkolů filmového archivu bude nutno pamatovati také na vybudování dostatečné **knihovny**. V tomto směru bude snad možno soustřediti některé soukromé sbírky odborné literatury.

Za předpokladu dostatečných prostředků finančních bude možno pro archiv vybudovati technicky dokonalé **tresory**. Poněvadž některá ministerstva a ústavy mají své filmy ne dosti vhodně a odborně uskladněné nebo mají skladiště nevýhodně umístěná, mohla by použít archivních tresorů k bezpečnému uložení svého filmového materiálu a přispěti tak z titulu nájmu k úhradě provozu archivu.

III. Získávání archiválních filmů a ostatního materiálu.

Zavedení povinné kopie na způsob povinných výtisků knih znamenalo by v našich poměrech značné finanční zatížení výroby a půjčoven a setkaloby se pravděpodobně s odporem postižených firem. Proto bylo by uvažovati o těchto možnostech získávání materiálu.

1) Firma, která bude žádati o podporu z fondu pro podporu čs. filmu (140.000 až 180.000 Kč) musí se zavázati, že po vyrobení kopií uloží negativ subvencovaného filmu v archivu. Negativ zůstane i s reprodukčním právem majetkem firmy po určitou dobu (např. 10 roků), pak případně archivu. Firma, která by takový negativ prodala do ciziny, zaplatí archivu odstupovací poplatek – buď percentuelní nebo paušální – nebo předá archivu jednu dupkopií. Aby byly firmy nuceny dodržet archivní povinnosti, bude jim zadržena část podpory až do uložení negativu v archivu. Pro účele archivní může být v souvislosti s udělením podpory požadován i negativ jiného, třebaš staršího filmu téže firmy. Tato povinnost uložiti filmy v archivu neznamena pro výrobce žádnou finanční oběť, naopak úsporu nájemného, neboť po deseti letech, kdy byl film přešel do vlastnictví archivu, má film pro výrobce jen výjimečně vyšší cenu než starý materiál (asi Kč 4.– za 1 kg = 140 m, tedy asi 80 – 100 Kč za celý film).

2) U vynikajících filmů zahraniční provenience bylo by lze dohodou (vázanou na případné povolení dovozu) dosáhnouti uložení alespoň starých kopií, pokud nejsou snad u nás k dispozici dublnegativy).

3) Podobně bylo by možno získati staré, ojeté zahraniční žurnály, které půjčovny vyřazují již po několika měsících z oběhu pro ztrátu aktuálnosti, ač kopii lze ještě snesitelně promítati.

4) Význačné aktuality domácí bylo by ovšem záhodno získati v negativu, snad podobně jako filmy hrané, nebo uvažovat alespoň o možnosti koupiti speciální kopii (umožňující snadnější pozdější dublování) od výrobce za skutečnou režijní cenu.

5) Vzhledem k poslání archivu by se pravděpodobně dosáhlo povolení k bezcelnému dovozu pro archivní materiál surový i osvětlený.

6) Je-li možné zakázati volný obchod s filmovými odpadky – ve kterých zmizela vlastně celá historie filmu – a soustřediti tento obchod v archivu. Tím by se dalo zabrániti zničení filmů, které by mohly míti archivální cenu. Výtěžek nákupu a prodeje odpadků filmových by mohl krýti část režie. Všechny filmy určené do odpadků („kiloware“) byly by přehlíženy a z nich vybírány podle určitých směrnic takové scény nebo fragmenty scén,

kteřé mohou po letech zajímavě dokumentovati naši dobu. To se týká jak ojetých filmů hraných, tak i aktualit a snímků kulturních. V principu vyžaduje pozitiv stejnou péči konservační jako negativ, nečinilo by tudíž uschování takového materiálu zvláštních potíží.

7) Konečně bude snad výjimečně nutno získati některé cenné filmy koupí. Archivy soukromých společností přicházejí tu v úvahu zvláště pokud se týče aktualit. Za předpokladu, že nebudou požadovány přemrštěné ceny, možno uvažovati o získání t. ř. „Národní filmové galerie“ (p. Vlas) a zvláště daleko hodnotnějšího archivu p. Pečeného (Elekta-žurnál), jakož i části prací p. Plicky, pokud snad nepatří Matici slovenské.

8) Z filmových archivů ministerstev a korporací, které by bylo snad účelné soustřediti, přicházejí v úvahu hlavně:

Památník Osvobození: Velmi bohatá sbírka negativů i kopií, případně dublet o našem boji za svobodu (od r. 1914).

Ministerstvo národní obrany:

Archiv uložen v Hostivicích, obsahuje kromě snímků méně pro archiv důležitých i některé cenné filmy dokumentární. Část z nich byla již předána Památníku Osvobození.

Ministerstvo zahraničních věcí:

Kopie některých dokumentárních a propagačních filmů, které byly dosti málo promítány a dnes nejsou již v oběhu.

Ministerstvo zemědělství a jeho ústavy:

Výběr ze zemědělských i jiných filmů
– spíše scény pro druhou část úkolu archivu.

Ministerstvo obchodu:

Filmy plavební a j.

Ministerstvo veřejných prací:

Filmy ze stavby vodních děl, elektrisační a j.

Ministerstvo železnic:

Filmy o stavbě a provozu železnic.

Československá obec sokolská:

Negativy i kopie několika sokolských sletů.

Kancelář presidenta republiky:

Asi 15 kotoučů filmů věnovaných
zahraničními společnostmi z cest pana
presidenta. Monolit.

Různá města: Vlastní filmy archivální, které by byly v archivu odborně uloženy a ošetřovány.

Privátní sbírka pana Veselého.

Sbírka Technického musea.

Archiv Radiožurnálu (filmy rozhlasových událostí).

Archiv Autoklubu ČSR.

Archivy některých politických stran a jejich podniků:

Životopis Švehlův, Rašínův, Klofáčův, Kramářův,
filmy podniků (Včela a j.).

Archivy továren, pokud mají zajímavé filmy technologické nebo obchodní,
třeba již staršího data, např. Č. M. K., Škodovka, Schicht,
Bohemia – Moser, Popovický pivovar,
cukrovarnictví, výroba papíru a j.

Archiv Výstavy soudobé kultury v Brně, pokud jest zachován
(výstava, aktuality, návštěvy a j.)

Spolek péče o blaho venkova (filmy pro druhou část programu).

V některých případech bylo by možno i zachrániti výstřižky z filmů již při jejich výrobě a redakci. V těch by se našlo mnoho dokumentů cenných pro budoucnost, zvláště u filmů kulturních, které byly značně přetočeny. (Matice Slovenská, pokud má v držení některé Plickovy filmy a t. d.)

Ostatní archivální materiál starší nutno vypátrati a získati způsobem různým. Nynější materiál lze snadněji opatřiti dohodou s půjčovnými a výrobci.

Povinné zasílání všech nových plakátů, pozvánek, propagačního materiálu, případně i některých fotografií nebude tak tíživé. Ministerstvo obchodu mohlo by pamatovati na archiv s jedním libretem filmů, předložených ke schválení, jiné úřady a korporace mohly by věnovati starší publikace, ročníky časopisů, otisky výnosů, usnesení a předpisů a zasílati pravidelně pro archiv jeden výtisk všeho nového (odborné časopisy a publikace, úřední výnosy, spisy patentní nebo alespoň přehled o patentech kinematografických, Věstníky ministerstva vnitra s přehledy censurovaných filmů, statistiky soukromé i úřední).

S gramofonovými společnostmi bylo by ujednati předání dokumentárních desek nebo maticí z význačných českých filmů.

Pokud se týká materiálu statistického a jeho zpracování byla by žádoucí úzká spolupráce s organisacemi kulturními, svazy výroby, svazy kin, odborným tiskem, které budou mít z takových statistických přehledů užitek a mohou je v součinnosti s archivem snadněji sestaviti se zárukou šetření obchodních tajemství.

Ve všech oborech působnosti archivu bylo by počítati s podporou a spoluprací tisku vůbec a odborného zvláště.

IV. Finanční náklady a úhrada.

Rozsah činnosti filmového archivu bude se ovšem řídit jeho finančními prostředky, které by v první řadě měly poskytnouti interesované kruhy.

Poměrně značné budou náklady zařizovací, na opatření potřebných místností a jejich zařízení. Archiv se ovšem bude vyvíjeti etapově, a proto zařizovací náklady budou rozděleny do několika časových období.

Na úhradu každoročních provozních nákladů archivu bylo by snad možno počítati např. s těmito příspěvky: příspěvek z fondu pro podporu čs. filmu (z výnosu dovozních poplatků) 100.000 Kč, subvence veřejné správy (stát, země, město Praha a j.) 30.000 Kč, příspěvky filmového průmyslu a obchodu 10.000 Kč, příspěvek Technického musea čs. 5.000 Kč, náhrada za prodej negativů do ciziny 10.000 Kč, nájemné z tresorů 10.000 Kč.

Výdaje archivu budou jednak osobní, jednak věcné (nákup archiválních předmětů a jejich udržování).

Otázka finanční je věcí nejdůležitější a musí býti proto vyřešena nejdříve.

V. Organisace.

Vzhledem k nebezpečí z prodlení, které způsobilo a způsobuje téměř denně nenahraditelné ztráty, předkládáme tento návrh, který považujeme za nejrychlejší a nejschůdnější cestu k realizování čs. filmového archivu a k zahájení jeho činnosti.

1) Československý filmový archiv budiž vytvořen při Technickém museu československém jako jeho **samostatná skupina**, do které by také přešla dosavadní skupina fotokinematografická a její výbor (13. § stanov).

2) Správu archivu povede zvláštní výbor sestávající z volených členů skupiny a ze stálých zástupců ministerstev a korporací, které budou účinně působiti při založení a budování archivu. Tři zvolení nebo předem určení zástupci skupiny budou stálými členy správního výboru Technického musea.

3) Československý filmový archiv, jakožto samostatná skupina T. m. čs., bude míti vlastní finanční hospodářství vedené pokladníkem (členem výboru archivu) a podléhající kontrole pokladníka a revisních orgánů spolku T. m. čs.

4) Pro archiv bude vypracován zvláštní jednací a základní řád v soulase se stanovami T. m. čs.

5) Povšechnou počáteční administrativu, pokud nebude vyžadovati speciálních sil, obstará ústřední kancelář T. m. čs.

6) Technické museum čs. bude pamatovati již v prvé stavební etapě na výstavbu a zařízení příslušných místností pro účele archivu (tresory, archiv, kancelář, studovna, laboratoř, montovna, projekční síň a j.) a bude uvažovati o tom, jak umožniti alespoň částečný provoz archivu po dobu prozatimní.

7) Náklady spojené s výstavbou i zařízením těchto místností a zvětšenou všeobecnou režii provozní uhradí Čs. filmový archiv (jako skupina Technického musea čs.) z vlastních prostředků způsobem, o kterém dlužno blíže jednati.

8) Technické museum předá archivu do správy dosavadní sbírky svého oddělení fotoki-

nematografického, k jejich vystavení a doplňování poskytnou zdarma ve své nové budově výstavní místnosti o půdorysné ploše asi 200 m².

9) Technické museum čs. stojí pro budoucí dobu před velkými úkoly. Výstavba budovy, vnitřní zařízení a instalace sbírek – vyžádá si největší napětí po stránce finanční. Proto lze tento návrh uskutečnit jen za předpokladu, že filmový archiv nalezne dostatečný zdroj vlastních příjmů pro financování svého programu.

10) Definitivní jednání a přijetí návrhu, který budiž prozatím považován za předběžný a nezávazný, vyžadovalo by ovšem schválení orgánů a spolků Technického musea čs. ve smyslu jeho stanov.

Archiv Ministerstva zahraničních věcí, karton 399, č. 69 492.

1) Kopie, strojopis.

2) Autorem znění editovaného návrhu byl pravděpodobně sám ing. J. Brichta.

2.

1941, 16. prosince, Praha

Dopis¹⁾ ředitelství Českého technického musea technickému řediteli filmového zpravodajství Aktualita ing. J. Brichtovi informující o zaslání opisů programového návrhu filmového archivu ing. J. Brichtovi.²⁾

V Praze, 16. prosince 1941

Velevážený pane řediteli,

k Vašemu přání zasíláme Vám přiložené dva oklepy pozměněného programového návrhu filmového archivu.

Děkujeme Vám upřímně za obětavou péči, kterou věnujete této záležitosti a poroučíme se s projevem hluboké úcty

Vám zcela oddané

[podpis nečitelný]

Pan

Ing. Jindřich B r i c h t a ,

ředitel Aktuality atd.

P r a h a II.

Národní technické muzeum (NTM), oddělení Foto – kino, pozůstalost Jindřicha Brichty (pozůstalost), nezpracováno.

1) Originál, strojopis s razítkem a vlastnoručním podpisem.

2) V dochovaných písemnostech nebyly opisy programového návrhu filmového archivu nalezeny. Nelze ovšem vyloučit, že jako výchozí materiál byl použit návrh na zřízení filmového archivu při technickém muzeu z roku 1935.

3.

1942, 15. června, Praha

Záznam¹⁾ o předání gramofonových desek filmovému archivu.²⁾

IV. odb. skupina – film. tvůrčí pracovníci.

Z á z n a m .

Dnešním dnem předal jsem pro film. archiv, následující desky gramofonového průmyslu fy. E s t a , po dvou kusech:

C 7802 Oči čokoládové z filmu „Přítelkyně p. ministra“

C 7837 Kosí fox z filmu „Artur a Leontýna“

C 8069 Dívka v modrém z filmu stejnojmenného

C 7774 To neznáte Alberta z filmu téhož názvu

C 7975 Praha je krásná z filmu „Šťestí pro dva“

C 7797 Modravé dálky z filmu „Minulost Jany Kosinové“
Bloudím měsíční nocí

C 8046 Andalusie z filmu „Modrý závoj“
Proč pak si zpívám

C 7969 Rukavička z filmu „Rukavička“
Tančíme Kan-lam

C 8073 Máma Jiř. Štěpničková
Až budeš velký dtto

C 8072 Dopis Viktorie mluví J. Štěpničková
Panna Orleánská dtto

Referent:

V Praze, dne 15. VI. 42.

[podpisy nečitelné]

Národní filmový archiv (NFA), fond Českomoravské filmové ústředí (ČMFÚ), nezpracováno.

1) Originál, strojopis s razítkem a vlastnoručními podpisy.

2) Záznam je opatřen razítkem s označením: FILMARCHIV der Böhmisches-Mährischen Filmzentrale, FILMOVÝ ARCHIV Českomoravského filmového ústředí.

4.

1942, 29. září, Praha

Doklad¹⁾ o předání gramofonových desek filmovému archivu.

IV. odborová skupina

„Filmoví tvůrčí pracovníci“.

Praha, dne 29. září 1942

Věc: Desky pro archiv.

Titl.

Filmový archiv ČMFÚ

v domě.

IV. odborová skupina předává Vám doručitelem tohoto následující desky gramofonového průmyslu pro archiv Českomoravského filmového ústředí:

2 kusy12725..... „Polibek na rozloučenou“

2 –“–12635..... „Annie“

2 –“–12735..... „Škoda, že nejste kouzelníkem“

2 –“–12633..... „Malé znamení“

1 –“–12766..... „Zpívám květům“

1 –“–12742..... „Vy jste nejhezčí ze všech dam“

Prosíme o potvrzení příjmu desek na přiložené kopii.

Referent:

[podpis nečitelný]

10 gram. desek

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Originál, strojopis s vlastnoručním podpisem.

5.

1943, 3. března, Praha

Doklad¹⁾ o předání gramofonových desek filmovému archivu.

IV. odborová skupina

„Filmoví tvůrčí pracovníci“ Praha, dne 3. března 1943

Věc: Předání gramof. desek

Titl.

Filmový archiv

k rukám p. red. Havelky

Praha II. – ČMFÚ

Předávám pro filmový archiv desky gramofonového průmyslu, namluvené a nazpívané členy IV. odborové skupiny a sice:

043532 „Na Valdštejnské šachtě“ (Deyl – Průcha)
„Naši furianti“ (Deyl – Dohnal)

043641 „Nápadníci trůnu“ (Štěpánek – Vydra)
„Veronika“ (Fabiánová – Štěpánek)

043541 „Princ Bedřich Romburský“ (Dostálová – Matulová)
„Torquato Tasso“ (Kohout – Šejbalová)

043643 „Královna Kristýna“ (Štěpničková, Korbelář)
„Pasovská čarodějka“ (Vydra – Roland)

04340 „Král Oidipus“ (Kohout Eduard)

043529 „Lišák Pseudolus“ (Pešek – Pivec)

Od každé uvedené desky předávám 2 exempláře, t. j. úhrnem 12 desek.

referent

[podpis nečitelný]

12 desek

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Originál, strojopis s razítkem a vlastnoručním podpisem.

6.

1943, 21. dubna, Praha

Zápis¹⁾ z mimořádné schůze Filmového poradního sboru projednávající otázku zřízení Filmového archivu při Českomoravském filmovém ústředí (ČMFÚ).

Z á p í s

mimořádné schůze Filmového poradního sboru 21. dubna 1943 o 15. hod. v zasedací síni ČMFÚ.

Přítomní: pp. předs. Emil Sirotek, dr. Plíva, zástupci Úřadu pro schvalování filmů pp. Smola, Novák, řed. Feis, arch. Guba, ing. Smrž, dr. Leiser, red. Havelka, taj. Jauris a Rumler.

Omluvení: dr. Rathauský, dr. Fleischmann, předs. M. Havel a řed. Lehner.

Předs. Sirotek uvítal přítomné a oznámil oficiální sdělení p. jednatele Smoly, že pan Dress byl svými povinnostmi povolán na jiná místa a nebude se proto tedy moci nadále účastnit schůzí FPS. Úřad pro schvalování filmů bude napříště zastupován pp. Smolou a Novákem, kterého pan předseda srdečně vítá k spolupráci v jednáních FPS. Schválení zápisu 13. řádné schůze odloženo do příští řádné schůze.

Filmový archiv. Pan předseda sděluje, že ČMFÚ má k dispozici dostatečné finanční prostředky ke zřízení a vedení této důležité složky filmového hospodářství. V rozpočtu ČMFÚ bylo na archiv pamatováno částkou K 200.000.– a býv. ministerstvo obchodu subvencovalo zřízení archivu částkou K 300.000.–.

I otázka personálního obsazení byla již projednána a to jak se Spojovacím úřadem, tak i s navrženými pány, kterými jsou ing. Brichta a dr. Lohmayer. Bylo již i neoficiálně jednáno s Aktualitou o rozvázání služebního poměru s ing. Brichtou. Platové nároky pánů byly se souhlasem dr. Söhnela stanoveny na K 6.000.– btto měsíčně. Podle provedených rozpočtů by věcná reжіe a základní investice činily bez nájmu 30.000.– až 40.000.–.

Pan dr. Plíva navrhuje zřízení komise, která by vypracovala směrnice pro výběr archiválních věcí. Rozhodnuto připravit a včas před projednáváním rozeslat členům FPS návrh zřízení archivu. K tomuto návrhu jest připravit i organizační řád a sestavit rozpočtové vyjádření potřeb archivu, mimo to jest též stanovit, do jaké výše mohou vedoucí archivu samostatně disponovati finančními prostředky, určenými archivu.

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Originál, strojopis.

7.

1943, 22. května, Praha

Návrh¹⁾ programu činnosti Filmového archivu ČMFÚ vypracovaný ing. J. Brichtou.²⁾

P. T.

ČESKOMORAVSKÉ FILMOVÉ ÚSTŘEDÍ,

presidium,

P r a h a II. Klimentská 6.

Na vaše vyzvání vypracoval jsem předběžný rámcový program filmového archivu, který přikládám. Poněvadž název „Filmový archiv ČMFÚ“ vystihuje jen částečně budoucí činnost této instituce, doporučoval bych uvažovati o názvu vhodnějším, širším. Kinematografie jest název celého oboru. Snad KINOARCHIV odpovídal by spíše rozsahu programu a vyhovoval by i po stránce jazykové. Mohl by ovšem vésti také k nesprávné představě, že se jedná o záležitost kin. Proto dávám tuto věc k úvaze s tím, aby se vyjádřili Vaši a případně i zlíšní odborníci filologové, kteří pracují na slovníku a mají snad jiný vhodný název.

Příložený program archivu raďte laskavě prostudovati, případně doplniti a předložiti Poradnímu sboru. Těším se, že z tohoto návrhu vznikne v brzké době instituce, která bude dobře dokumentovati vývoj našeho filmu a poskytne i dobrý studijní materiál všem těm, kdož svojí prací přispívají k jeho tvoření.

Poroučím se Vám s veškerou úctou

V Praze, dne 22. května 1943.

příloha: návrh týkající se Film. archivu ČMFÚ.

Českomoravský filmový archiv.

Úkolem Čm. filmového archivu jest získávati starší, soudobé i budoucí české i jiné filmy nebo jejich zajímavé fragmenty a dokumentovati tak pro budoucnost vývoj českého filmu a případně i kinematografie vůbec. Shromažďovati, uchovávat i registrovat všechny zajímavé věci a doklady týkající se filmovnictví. Jsou to zejména:

Fotografie z filmu t. zv. reklamy,

portréty významných představitelů,

fotografie pracovní, staveb, provozoven, plánů a j.,

fotografie strojů a technických pomůcek domácí provenience,

fotografie cen za vynikající filmová díla,

fotografické reprodukce důležitých dokumentů, pokud nebude možné získati je v originále, a j.,

scenaria českých filmů, pracovní programy, doklady rozpočtové, smlouvy účinkujících a jiné podobné doklady,

hudební kompozice pro film v rukopise i tištěné,
návrhy staveb a kostýmů,
plakáty, popisky, reklamní materiál a j.,
ceny za vynikající filmová díla a diplomy,
literatura filmu se týkající, úřední a jiná nařízení a výnosy,
předpisy, patentní spisy, statistiky, ceníky a katalogy, časopisy a výstřižky,
gramofonové desky z českých filmů, stroje a zařízení kinotechnická a mnohé jiné.

Na základě tohoto maximálního programu bude postupem doby získán jistě velice bohatý a rozmanitý materiál. Bude nutné nejen pečovat o jeho bezpečné uložení a případně i konservování, ale postarati se i o to, aby byl snadno dostupným a přehledným všem těm, kteří se budou zajímati o vývoj našeho filmu. Proto nutno již od počátku pamatovati na systém několika přehledných kartoték.

Pokud snad některé body z tohoto programu Čm. archivu jsou již prováděny na jiných místech nebo jinými institucemi (ku př. ČMFÚ – knihovna, statistiky a j., Technické museum – hlavně sbírky kinotechnické, různé soukromé kolekce) bude věcí jednání a dalšího vývoje, jak tuto činnost soustřediti, jak ji podporovati nebo jak na těch kterých oborech spolupracovati.

Až budou získány a zařízeny vhodné místnosti dostatečně kancelářsky i technicky vybavené, bude prvním úkolem archivu sbírat věci výše uvedené. Lze je získati darem, koupí, výměnou. Aby dokumentace současného českého filmu byla úplná budiž vydáno toto nařízení: Udělení výrobního povolení nebo výrobní podpory je vázáno na povinnost předati zdarma Čs. filmového archivu: 1) jeden scénář, rozpočet, literární předlohu (nebyl-li sc. původní) a ostatní pro výrobu zajímavé doklady. 2) jednu sadu reklamních a pracovních fotografií. 3) Veškerý reklamní materiál. 4) Návrhy staveb a kostýmů. 5) Jednu lavend. kopii. 6) Dvě sady gramofonových desek. Toto nařízení týká se filmů celovečerních i krátkých, pokud jejich výrobci budou žádati o podporu. Je samozřejmé, že v těch případech kdy nejsou ku příkladu natáčeny desky nebo nejsou dělány pro film zvláštní návrhy, odpadne povinnost odevzdati tyto věci do archivu.

Poněvadž negativ filmu po určité době jest pro výrobce téměř bezcenný, budiž vázáno udělení podpory na povinnost nabídnouti negativ filmu (ku př. po deseti letech) zdarma archivu k dispozici.

Veliká většina starých filmů, které by měly dnes pro archiv velikou dokumentární cenu zmizela nenávratně ve starém celuloidu. Bylo by na místě nějak kontrolovati a přebírat staré kopie (i negativy) před jejich prodejem do odpadků.

Pokud nebude možné získati pro archiv některé dosud dochované negativy českých filmů, bylo by záhodno pořídit z nich (po patřičném výběru) archivní kopie, a to na náklad archivu. Počet filmů, od kterých bude možné tyto kopie zhotoviti záleží od finančních prostředků, které budou archivu k dispozici.

Sehnání ostatních dokumentů jak bylo výše uvedeno, pokud se týkají dříve již vyrobených filmů nebo kinematografie vůbec, bude věcí pracného hledání a možná i obtížného vyjednávání s velikou řadou jednotlivců, jest však naděje, že i v tomto směru bude dosaženo, vzhledem k poslání archivu, dobrých výsledků. K usnadnění těchto osobních jednání jest třeba vyvinouti propagační kampaň, která by osvětlila poslání a význam archivu a zainteresovala pro jeho rozsáhlý program všechny naše filmaře. Jen s jejich

pochopením a pomocí lze vybudovati z archivu takovou instituci, která by byla po stránce materiálu důstojným všestranným dokumentem o naší filmové práci.

Sloučením řady půjčoven v jednu bylo právě uvolněno množství materiálu, který nutno pokud možno nejdříve převzít a zpracovat. Přípravné práce včetně prací zařizovacích vyžadají si také jisté doby. Poněvadž každým dnem mohou přijít na zmar velmi cenné dokumenty, jest záhodno, aby činnost archivu byla zahájena pokud možno nejdříve. V prvé době jest nutné provést tyto úkoly:

- 1) Najmouti vhodné místnosti a to snad v některé ze zrušených půjčoven.
- 2) Zařídit tyto místnosti vhodně vzhledem k jejich účelu.
- 3) Shromáždit filmový propagační a jiný materiál ze zrušených půjčoven, pokud je vhodný pro archiv.
- 4) Zajistiti povinné odvádění kopie s příslušenstvím, jak uvedeno dříve. Toto a snad i jiná zařízení může vydati jen ČMFÚ.

S prováděním těchto i ostatních úkolů může být ihned započato jakmile bude dán souhlas, uvolněny příslušné prostředky a dáno znamení ku startu. Poněvadž zásadně byla již celá věc schválena není překážek, aby i tento rámcový program byl přijat ČMFÚ a Poradním sborem. A pak ihned může být zahájeno budování Českomoravského filmového archivu.

V Praze, dne 22. května 1943.

NTM, oddělení Foto-kino, pozůstalost, nezpracováno.

- 1) Originál, strojopis.
- 2) Jako předlohu k vypracování tohoto návrhu použil ing. J. Brichta návrh na založení filmového archivu při technickém muzeu z roku 1935.

8.

1943, 24. května, Praha

Návrh¹⁾ na zřízení komise Filmového archivu při ČMFÚ.

Praha, dne 24. května 1943.

Návrh na zřízení komise filmového archivu.

Úkolem komise filmového archivu jest dozírat nad vedením archivu jednak ve smyslu splnění programu, jednak ve smyslu hospodářském. Program archivu bude vypracován jeho vedením vždy na dobu půl roku a to rámcově tak, aby úkoly, které se vyskytnou mimo program, mohly býti též splněny. Hospodářský dozor nad archivem má za úkol zajistiti účelné a vhodné použití peněžních prostředků. Vedení archivu bude povinno před-

kládati ku schválení komisi archivu jednou v měsíci zprávu o své činnosti. V této zprávě budiž uvedeno též vyúčtování výdajů, které vedení archivu učinilo.

Vedení filmového archivu bude oprávněno disponovati částkami do K 3.000.– samostatně pro drobné nákupy a běžnou režii. Dispozice částkami přesahující K 3.000.– jest vázána na předchozí souhlas komise filmového archivu.

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

9.

1943, 12. června, Praha

Listina¹⁾ účastníků I. schůze Komise filmového archivu při ČMFÚ.

Listina přítomných na I. schůzi Komise filmového archivu, konané dne 12. června 1943, v zasedací síni Českomoravského filmového ústředí v 10 hod.

Vrch. odb. rada František Chmelař, předseda komise	
Dr Josef Plíva, ref. min. lidové osvěty	
Miroslav Innemann, ředitel kin	
Julius Schmitt, kom. rada	
Dr Jaroslav Leiser, pres. tajemník ČMFÚ	
Dr Dušan Russ, tajemník komise	 ²⁾

/[...] Lohmayer/³⁾

/Brichta/⁴⁾

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

-
- 1) Originál, strojopis s vlastnoručními podpisy zúčastněných.
2) Vlastnoruční podpisy.
3) Připsáno rukou.
4) Totéž.

10.

1943, 12. června, Praha

Zápis¹⁾ z první schůze komise Filmového archivu ČMFÚ.

Z á p í s

prvé schůze komise filmového archivu, konané dne 12. VI. 1943
v 10 hod. v zasedací síni Českomoravského filmového ústředí.

Schůzi předsedal František Chmelař, vrchní odb. rada min. školství. Přítomni byli následující členové komise: kom. rada Julius Schmitt, ředitel Miroslav Innemann a JUDr. Jaroslav Leiser, pres. tajemník ČMFÚ. Pro nemoc byl omluven Dr. Josef Plíva, referent min. lidové osvěty. Za vedení archivu se zúčastnili: Dr. W. Lohmayer, vedoucí filmového archivu a IngC J. Brichta.

Jednání bylo zahájeno v 10. 40 hod., jelikož předseda komise byl vázán důležitým úředním jednáním. Úvodem uvítal předseda přítomné a požádal vedoucího archivu Dr. Lohmayera, zda souhlasí, aby bylo jednáno v české řeči. Dr. Lohmayer svoluje.

Před projednáváním vlastního programu zdůraznil předseda význam komise, která může svou iniciativní činností přispět ve všech směrech k úspěšnému splnění úkolů, jejichž uskutečnění má být zřízením archivu dosaženo. Složení komise bylo zvoleno tak, aby jednotliví členové pracující mnoho let ve filmovém oboru mohli uplatnit své bohaté zkušenosti při budování této instituce, která má nejen dokumentovat minulost české kinematografie, ale též prospět jejímu dalšímu vývoji. Dozorčí funkce komise jest pak vhodným prostředkem, zajišťujícím provedení stanoveného programu.

Tato schůze má zejména stanoviti organizaci archivu a zajistit potřebné zařízení (inventář).

K prvnímu bodu (organizace) hlásí se Dr. Leiser, a žádá, aby mohl přednést několik návrhů, které se týkají základů organizace. Se souhlasem předsedy pak uvádí:

1) Z místního a účelového oddělení filmového archivu od Českomoravského filmového ústředí vyplývá požadavek, aby administrativa byla vedena samostatně. Proto spisy přicházející a odcházející budou zapisovány přímo v jednacím protokolu archivu. Aby byla korespondence odcházející z archivu zřetelně označena, ponese spisovou značku „Archiv“.

2) Korespondenci archivu bude podpisovat, z příkazu předsedy ČMFÚ, vedoucí Dr. Lohmayer a v jeho zastoupení IngC J. Brichta.

3) Administrativní práce a hospodářské záležitosti v archivu bude řídit JUDr. Dušan Russ, který v tomto oboru pracuje ve Filmovém studiu. Za tyto práce má mu být určena měsíční odměna. Během tohoto návrhu opustil Dr. Russ místnost a navrátil se po skončeném jednání. Předseda mu pak oznámil, že návrh na jeho činnost v archivu byl schválen a přiznána mu za prováděné práce odměna 2.000.— K měsíčně. Dr. Russ děkuje a slibuje přispět svou spoluprací k úspěšnému splnění úkolů archivu.

4) Dále navrhuje Dr. Leiser, aby archiv převzal sbírku gramofonových desek, pořízenou ČMFÚ. Její převedení do archivu jest třeba projednat s redaktorem J. Havelkou, u něhož jest uložena.

5) Zřízením archivu vzniká otázka rozdělení působnosti mezi filmovou knihovnou a archivem. Tyto poměry budou upraveny při podrobném vytčení programu archivu; prozatím bude v archivu založena příruční knihovna, sloužící potřebám archivální práce.

6) Pro ústřední evidenci budou prvopisy zápisů o schůzích komise filmového archivu uloženy v presidiu ČMFÚ. K tomuto bodu uvádí Dr. Lohmayer, aby zápis byl vyhotoven také v řeči německé. Členové komise žádají, aby každý dostal jeden opis zápisu. Dr. Leiser tedy dodává, že německý text zápisu pořídí překladatelské oddělení ČMFÚ a zápis bude vyhotoven v tolika opisech, aby se dostalo na všechny členy komise. Sám bude mít k dispozici prvopis, uložený v presidiu ČMFÚ.

Předseda dává pak hlasovat o návrzích Dr. Leisera s výjimkou návrhu pod bodem 3., který byl už schválen. Nikdo nemá námitek a všechny návrhy jsou přijaty.

Předseda pak zdůrazňuje, že bude nutno, aby organizace archivu byla upravena statutem. Dr. Leiser souhlasí s tímto řešením, ale upozorňuje, že bude vhodné vyčkat vývoje této otázky. Dr. Lohmayer doporučuje jako vzor statut Říšského filmového archivu, který opatří v Berlíně.

Jako další bod jednání uvedl předseda písemné podání IngC J. Brichty, schválené Dr. Lohmayerem, obsahující návrh na program filmového archivu. IngC Brichta čte úvodní odstavec, který všeobecně určuje poslání archivu:

„Úkolem Čm. filmového archivu jest získávati starší, soudobé i budoucí české i jiné filmy nebo jejich zajímavé fragmenty a dokumentovati tak pro budoucnost vývoj českého filmu a případně kinematografie vůbec. Shromažďovati, uchovávat i registrovat všechny zajímavé věci a doklady, týkající se filmovnictví.“

K obsahu tohoto rámcového programu poznamenává, že nepůjde jen o uschování získaného materiálu, ale zejména o to, aby filmový obor měl sbírky k dispozici a mohl z nich těžiti pro další vývoj.

Předseda zjišťuje, že s tím jest spojena otázka půjčování jednotlivých částí sbírek. Nato uvádí J. Brichta, že pro první dobu tato činnost nepřichází v úvahu a bude nutno upravit ji později velmi pozorně. Předseda dodává, že tu bude rozhodovat vždy povaha půjčovaného předmětu. Půjčování bude zejména dovoleno pro potřebu studia nebo pro účely propagace. Tuto otázku bude nutno upravit jednak v příslušném ustanovení statutu archivu, jednak podrobně ve výpůjčním řádu.

Dr. Leiser navrhuje, aby ve výše uvedeném stanovení programu archivu byla věta, určující úkol archivu, pozměněna ve slovech – a případně kinematografie vůbec – vypuštěním výrazu „případně“. S touto změnou všichni souhlasí a znění uvedeného ustanovení bylo schváleno jako rámcový program filmového archivu. Nato upozorňuje řed. Inne- mann, že by bylo vhodné projednat další obsah podání J. Brichty na příští schůzi, protože všechny tyto otázky jest třeba řádně uvážit, což na dnešní schůzi pro nedostatek času již není možno. Ostatní členové s návrhem souhlasí.

Jednání schůze bylo na krátkou dobu přerušeno příchodem předsedy ČMFÚ E. Sirotky, který v krátkém projevu uvítal přítomné a zdůraznil závažnost úkolu, který má být zříze-

ním archivu splněn. Zároveň poděkoval zejména pp. Schmittovi a Innemannovi, kteří spoluprací v této komisi dávají archivu k dispozici své cenné zkušenosti.

Předseda komise pak přislíbil, že ve své funkci se bude snažit o všestranné splnění programu, který ukládá komisi i vedení archivu velmi odpovědnou práci.

Po odchodu předsedy ČMFÚ pokračovala komise v jednání návrhem předsedajícího, zda má archiv uchovávat i též stroje a kinotechnická zařízení, jak jest uvedeno ve výčtu předmětů archivních sbírek. Jest toho názoru, že by se tyto věci svou povahou lépe hodily k uložení do technického musea. K tomu se připojuje J. Brichta s odůvodněním, že archiv nemá pro sbírky toho druhu vhodné místnosti, a nemohl by je zejména uložit tak, aby mohly být vystaveny pro širší obecenstvo. Všechny tyto předpoklady splňuje technické museum. Návrh předsedy byl schválen s tím, že právní poměr mezi archivem a technickým museem při uložení technických zařízení bude dodatečně upraven. J. Brichta tlumočí toto rozhodnutí Dr. Lohmayerovi, který nemá námitek.

Nato se přihlašuje Dr. Leiser s návrhem, aby tato schůze rozhodla o disposičním právu v oboru hospodářské správy archivu. Úprava této otázky jest velmi nutná již pro přípravné práce. Navrhuje tedy, aby vedení archivu byla dána k dispozici určitá měsíční částka, asi 30.000.— K, a vedení kromě toho zmocněno, v jejím rámci, k dispozici nejvýše částkou 3.000.— K při jednotlivých výdajových položkách. Všichni členové s návrhem Dr. Leisera souhlasí a tím jest přijat v původním znění, t. j. přiznání měsíční částky 30.000.— K, slovy třicet tisíc korun, a disposiční právo při jednotlivých výdajových položkách nejvýše 3.000.— K, slovy tři tisíce korun.

O slovo se pak hlásí Dr. Lohmayer a žádá komisi, aby schválila pro archiv přijetí písáčky, která by zároveň vedla kartotéky, koncipovala běžnou korespondenci a pomáhala při třídění materiálu. Pro toto místo si vyhlédl jistou dámu, která svými jazykovými znalostmi a zkušeností se velmi dobře hodí. Po krátké debatě jest přijetí této úřednice schváleno. Dr. Leiser vysvětluje pak na dotaz předsedy, že zaměstnanci filmového archivu jsou v personálním stavu ČMFÚ a jejich služební poměr bude upraven personálním oddělením. Služné bude vyplácet přímo ČMFÚ a bude pak přeučtováno k tíži subvence na filmový archiv. O tomto postupu bude třeba vyrozumět min. lidové osvěty. Předseda se dále dotazuje, zda ČMFÚ by nemohlo personální výdaje hradit z vlastních prostředků, ale Dr. Leiser se domnívá, že toto řešení by nebylo přijato. Je tu však možnost, že by ČMFÚ dodatečně přispělo na tyto výdaje ze svých přebytků.

Pro manipulační práce a zejména pro uložení a ošetření filmů má být přijat zřízenec, který bude uvolněn spol. Kosmosfilm. Jest to velmi schopná síla, která tomuto účelu velmi dobře vyhovuje. Toto sdělení Dr. Leisera bylo vzato se souhlasem na vědomí.

Dr. Leiser vrací se pak ještě k otázce archivní knihovny, pokud jde o její zařazení do rozpočtu. Není totiž dobře možno uvádět ji jako součást sbírek, protože na filmovou knihovnu, která jest zřízena při ČMFÚ, byla dána zvláštní subvence. Aby nedošlo k rozporům, navrhuje, aby archiv měl jen příruční knihovnu, jejíž pořizovací náklad může býti zařazen do režie archivu. Tento návrh byl schválen.

Jako důležitý zásadní návrh uvádí Dr. Leiser stanovení názvu pro archiv. Dr. Lohmayer doporučuje název „Filmarchiv der BMFZ“, jako nejvhodnější. Předseda souhlasí s názvem „Filmový archiv ČMFÚ“ i pro české znění, protože s hlediska jazykového nejlépe vyhovuje. „Kinoarchiv“ je sice pojmově širší, ale složená slova jsou českému jazyku

cizí. Kromě toho není tu nebezpečí, že by došlo k nejasnostem nebo záměně s jinou institucí. Nikdo nemá proti tomuto návrhu námitek a je jednomyslně přijat.

Nyní přistupuje předseda k projednání druhého hlavního bodu programu, t. j. opatření potřebného zařízení pro filmový archiv. J. Brichta předkládá seznam kancelářského nábytku a zařízení, potřebného k uložení sbírek archivu a navrhuje, aby komise schválila zakoupení veškerého inventáře v úhrnné částce 107.670.– K a nikoliv v omezené úpravě 60.000.– K, jak bylo již schváleno usnesením XVI. schůze FPS. Předseda se táže, zda může komise svým rozhodnutím překročit usnesení FPS a Dr. Leiser odpovídá, že je to možné, protože rozpočet bude ještě předložen min. lidové osvěty a FPS. Na předsedův návrh, zda by část inventáře nemohla být opatřena od likvidovaných půjčoven, odpovídá J. Brichta, že to, co bylo k dispozici naprosto nevyhovuje a naopak získání nového inventáře v dobrém provedení jest výhodnou investicí. Dr. Leiser upozorňuje, že je třeba dbát na to, aby při nákupu byly dodrženy maximální ceny. Předseda tedy navrhuje schválení předloženého rozpočtu, který je sestaven takto:

4 psací stoly (Jerry) asi po 1.990.–	7.960.– K
3 manipulační stoly (Jerry) po 870.–	2.610.– K
1 stolek pod psací stroj (Jerry)	610.– K
8 židlí (Thonet) asi po 100.–	800.– K
2 křesílka (Thonet) asi po 150.–	300.– K
4 skříně – knihovny (Jerry) asi po 2.140.–	8.560.– K
4 skříně – registratury (Jerry) asi po 2.510.–	10.040.– K
5 skříňových kartoték (Jerry) po 1.530.–	7.650.– K
2 malé kartotéky dvojité (Jerry) asi po 390.–	780.– K
6 malých kartoték jednoduchých (Jerry) asi po 310.–	1.860.– K
4 kovové skříně (Tresoria) asi po 4.000.–	16.000.– K
Převíjecí stůl kovový asi 5.000.– měřička	5.000.– K
Tři vysoké regály asi po 3.500.–	10.500.– K
Regály do skladiště filmů asi	15.000.– K
Žebřík, věšáky, koše na papír, svítidla, psací potřeby, zatemnění a j. asi	6.000.– K
Úprava elektrické instalace	6.000.– K
různé drobné investice, kancelářské potřeby, kartotékové listy a pod.	8.000.– K
c e l k e m	107.670.– K

Všichni členové předložený rozpočet schvalují.

J. Brichta upozorňuje ještě na potřebu odposlouchacího stolu, který zatím není možno získat a Dr. Lohmayer oznamuje, že se pokusí v této věci jednat v Berlíně.

Předseda přistupuje k návrhu J. Brichty na zajištění filmů a příslušenství již při výrobě a zajištění starého materiálu ze zrušených půjčoven. Jest toho názoru, že tuto záležitost bude nutno řešit nařízením ČMFÚ. Dr. Leiser navrhuje, aby věcný návrh byl vypracován J. Brichtou a Dr. Russem a postoupen presidiu, kde bude připraveno příslušné nařízení.

Upozorňuje však, že zejména požadavek, aby výrobce od každého nového filmu odvedl jednu kopii nemůže být zatím uskutečněn pro nedostatek pozitivního materiálu. V tomto směru bude nutno uložit zatím výrobci závazek, aby zajistil odvedení kopie pro dobu, až nedostatek materiálu pomine. Dále bude nutno vyšetřit po kolika letech se stává negativ filmu pro výrobce bezcenným, aby mohla být stanovena povinnost po této době jej odevzdat archivu. Přitom ovšem bude výrobci zachováno právo, pořizovat z negativu kopie. Pokud jde o jiné důležité dokumenty výroby, zejména návrhy staveb a kostymů, jest třeba zjistit, zda a jakým způsobem mohou být získány pro sbírky archivu. Předseda zdůrazňuje, že vlastní sběratelská činnost bude mít velmi rozmanitou povahu a důvěřuje v tomto směru ve zkušenosti p. Dr. Lohmayera a p. J. Brichty.

J. Brichta ještě připomíná, že bude nutno zajistit starý materiál ze zrušených půjčoven a případně censurní výstřižky z filmů a kontrolovat starý materiál prodávaný do odpadků. Dr. Leiser navrhuje, aby věcný návrh vypracoval J. Brichta a Dr. Russ, aby ČMFÚ mohlo na jeho podkladě podniknout příslušné kroky.

Předseda se dotazuje, zda censurní zákaz není na závadu uložení filmu v archivu. Dr. Lohmayer k tomu uvádí, že i takové filmy mohou být v archivu uloženy.

Předseda pak navrhuje, zda by nebylo vhodné ukládat též výstřižky z tisku; v následující debatě byla tato záležitost zatím odložena až do vyšetření, jak by se tato činnost dala v archivu provádět. J. Brichta upozorňuje, že při omezeném počtu pracovních sil není zatím možno s podobnou činností počítat. Komerční rada J. Schmitt doporučuje, řešiti tuto otázku spoluprací s výrobcí, kteří vedou zprávy z tisku v patrnosti a mohli by práci archivu usnadnit.

Předseda končí pak jednání schůze a táže se na termín příštího jednání. Komerční rada J. Schmitt navrhuje, aby se schůze konala pokud možno brzy, jelikož zbývá projednat důležité otázky působnosti archivu. Po krátké rozpravě bylo usneseno svolat příští schůzi na 21. června t. r. v 9.30 hod. do zasedací síně ČMFÚ. Pozvánky na tuto schůzi podepíše za předsedu Dr. Russ.

Předseda děkuje přítomným za účast a končí schůzi v 12.30 hod.

v. o. r. František Chmelař
předseda

Za správnost vyhotovení:

JUDr. Dušan Russ

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Originál, strojepis s vlastnoručními podpisy.

11.

1943, Praha

Zpráva¹⁾ o zahájení činnosti Filmového archivu ČMFÚ.

Věc: Zpráva o zahájení činnosti Filmového archivu.

Tit.

Ministerstvu lidové osvěty,

P r a h a III.,

Waldštyňská ulice.

Otázkou zřízení Filmového archivu zabývalo se ČMFÚ již od roku 1941, kdy také pro tento účel obdrželo podporu K 300.000.—, udělenou bývalým ministerstvem obchodu č. j. 137.139/ 41-IV.G. ze dne 23. XII. 1941. Od té doby byla záležitost stále vedena v patrnosti a hledány nejvhodnější způsoby praktického řešení.

V měsíci dubnu letošního roku byl vedením archivu a provedením přípravných prací pověřen Dr. Walter Lohmayer. Po počátečních jednáních byl vypracován rámcový program za spolupráce Ing. C. Jindřicha Brichty, jenž od 1. července byl ustanoven zástupcem vedoucího archivu.

Aby byla zaručena kontrola a soustavné provádění stanoveného programu, jmenoval předseda Č. M. F. Ú. na návrh, odhlasovaný XVI. řádnou schůzí filmového poradního sboru dne 9. VI. 1943, pětičlennou komisi Filmového archivu, která má zároveň předsedovi podávat návrhy na úpravu organizačních a hospodářských záležitostí Filmového archivu. Komisi předsedá Frant. Chmelař, vrchní odborový rada ministerstva školství a dalšími členy jsou Dr. Josef Plíva, referent ministerstva lidové osvěty, Dr. Jaroslav Leiser, presidiální tajemník ČMFÚ, Julius Schmitt, komerční rada a Miloslav Innemann, ředitel kin. Práce tajemníka komise vykonává JUDr. Dušan Russ. Zásadní otázky programové a organizační byly řešeny na prvních třech schůzích komise (12. VI., 21. VI. a 25. VI.) a předsedovi Č. M. F. Ú. podány tyto návrhy:

1) Působnost Filmového archivu je stanovena takto: Úkolem Filmového archivu jest získávat starší, soudobé a budoucí české i jiné filmy, nebo jejich zajímavé fragmenty a dokumentovat tak pro budoucnost vývoj českého filmu a kinematografie vůbec. Shromažďovati, uchovávat a registrovat všechny zajímavé věci a doklady, týkající se filmovnictví.

2) Sbírky archivu budou pořízeny dary, koupí a výměnou. K zajištění příslušného materiálu vydá Č. M. F. Ú. nařízení, ukládající firmám povinnost dodati archivu zdarma kopie nových filmů a jejich příslušenství, uložiti do archivu negativ filmu po určité době a hlásiti Č. M. F. Ú. všechny filmový materiál před zničením. Kromě toho vedení archivu postupně zjistí všechna místa, jež by mu mohla dodati materiál pro sbírky a zahájí s nimi příslušná jednání.

Podporou a vodítkem archivní činnosti bude příruční knihovna, kterou zřídí vedení za odborné spolupráce. Úkoly a existence zvláštní filmové knihovny, zřízené při ČMFÚ nebudou tím nikterak dotčeny.

3) Organizační otázky Filmového archivu budou upraveny statutem. Základní úpravu navrhla komise takto:

Archiv tvoří pouze vnitřní oddělení Č. M. F. Ú., jehož označení je „Filmový archiv“.

Vedoucím je ustanoven Dr. Walter Lohmayer, jeho zástupcem Ing. C. Jindřich Brichta. Právo podpisu za archiv má vedoucí nebo jeho zástupce, kteří podpisují z příkazu předsedy Č. M. F. Ú.

Dispoční právo finanční má vedení archivu do částky K 3.000.— při jednotlivých výdajích, jejichž úhrn nesmí překročit 30.000.— K měsíčně. Dispoice mimo tento rámec vyžadují schválení komise archivu. Administrace archivu bude vedena pod názvem Č. M. F. Ú. a všechny spisy budou označeny značkou „Filmový archiv“. Provedením administrativních prací byl pověřen JUDr. Dušan Russ. Zaměstnanci jsou v pracovním poměru Č. M. F. Ú. Kromě vedoucího a jeho zástupce má být přijat následující personál:

Úřednice pro vyřizování korespondence a zpracování archivního materiálu.

Tři žáci knihovnické školy, určení pro zřízení a vedení příruční knihovny, zpracování ostatního tiskového a písemného materiálu, vedení systému kartoték, který po stránce technické i ideové zpracuje všechny archivní materiál. Kromě toho po předběžné průpravě mají pátrat ve veřejných i soukromých sbírkách po vhodných předmětech pro sbírky a získávat důležité informace.

O uložení filmů, jejich ošetření a běžnou kontrolu má pečovat správce skladu, s odbornou kvalifikací.

Rozdělení práce provede vedení archivu. Pro kacíře Filmového archivu byly najaty v paláci Lucerna místnosti, postoupené firmou Globusfilmem, jež účelu archivu v celku dobře vyhovují. Při jejich vybavení rozhodovalo vedení tak, aby v rámci daných možností bylo opatřeno zařízení nejlépe vyhovující. Podařilo se zatím zajistiti dodávky všeho potřebného nábytku, jenž jest již z velké části dodán. Pokud jde o uložení filmů, jest k dispozici skladiště, najaté již dříve ČMFÚ, v němž jest mnoho materiálu, který má být postoupen archivnímu zpracování. Jelikož podle dosavadních šetření budou sbírky filmů podstatně rozmnoženy, jest v běhu jednání o další skladištní prostory.

Vedení archivu, podporováno intenzivní činností svých spolupracovníků, zjistilo již na nejrozumnějších místech podmínky pro svou sběratelskou činnost. Podle získaného přehledu je k dispozici mnoho cenného filmového materiálu, nejrozumnější doklady písemné, velký počet fotografií a různé dokumentární předměty. Značný počet byl již archivu postoupen a je postupně zpracováván. Pro příruční knihovnu byly opatřeny velmi cenné knihy a další jsou stále přikupovány. Vedení archivu provedlo úspěšná jednání na několika místech, odkud bude možno získati větší množství odborných knih.

Přehledné zpracování všeho materiálu bude provedené v účelném systému kartoték, který byl vybudován tak, aby vyhovoval zvláštním úkolům Filmového archivu.

Práce v archivu je organizována na široké základně aby od počátku byly podchyceny všechny závažné skutečnosti. Tento postup se osvědčil, protože podle výsledků práce v prvních měsících se úkoly stále rozrůstají.

Je jisto, že se podaří téměř úplně zachytiti a soustavně zpracovati vývoj českého filmu od počátku až do přítomné doby a doložiti jej cennými doklady. Také německá filmová produkce a produkce jiných národů, pokud jde k dispozici, bude podobně zpracována. Splnění tohoto úkolu si vyžádá nesmírné práce a bude důležitým doplněním kulturní historie, která v tomto oboru má značné nedostatky. Na podkladě zkušeností při práci dosud vykonané, byl sestaven rozpočet pro hospodářské období od počátku přípravných prací t. j. od 1. IV. do 31. XII. 1943. Pro informaci uvádíme jej v hlavních položkách:

Osobní výdaje: Vedoucí archivu, jeho zástupce, ostatní úřednictvo a spolupracovníci 254.000.– K.

Věcné výdaje: (Provoz archivu), kancelářské místnosti, sklad filmu, kancelářské zařízení, cestovné, diety a nákup knih 194.000.– K.

Výdaje na sbírky archivu: Nákup filmů, pořizování kopií starších filmů, udržování, dublety a různé dokumentární předměty, časopisy, stroje, gramofonové desky, fotografie, noty, instalace sbírek a pod. 560.000.– K.

Zařizovací výdaje: Zařízení kanceláře, skladu, kancelářské stroje, odposlouchací stůl, zařízení telefonu, projektor 16 m/m 289.160.– K.

Celkový náklad:

Osobní výdaje	254.000.–
Věcné výdaje	194.000.–
Výdaje na sbírky	560.000.–
Zařizovací výdaje	289.160.–

1,297.160.–

Reserva 150.000.–

Celkem 1,447.160.–

Podpora na archiv 300.000.–

Výdaje na archiv 1,447.160.–

do 31. XII. 1943

neuhrazeno 1,147.160.–

Ku krytí bude třeba žádati podporu v částce K 1,150.000.–.

Českomoravské filmové ústředí žádá ministerstvo osvěty, aby vzalo laskavě na vědomí zprávu o zahájení činnosti Filmové archivu.

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Kopie, strojepis dvojjazyčné, české a německé verze.

12.

1943, Praha

Žádost¹⁾ o udělení finanční podpory Filmovému archivu ČMFÚ.

Věc: Žádost o udělení podpory na filmový archiv Č. M. F. Ú.

Tit.

**Ministerstvu lidové osvěty,
P r a h a III.,**

Valdštyňská ul.

Českomoravské filmové ústředí podalo dopisem ze dne ... ministerstvu lidové osvěty zprávu o zahájení činnosti Filmového archivu. S odvoláním na tuto zprávu předkládáme žádost o podporu, která umožní vybudování a další vývoj této instituce.

Počáteční náklady zařizovací a běžné jsou hrazeny z podpory v částce 300.000.– K, kterou pro tento účel udělilo bývalé ministerstvo obchodu pod čj. 137.139/41-IV/G.

Náklad pro období od zahájení přípravných prací v měsíci dubnu do konce tohoto roku jest stanoven v přiloženém rozpočtu. K objasnění jednotlivých položek uvádíme následující vysvětlení:

A/I. Osobní výdaje jsou v rozpočtu preliminovány úhrnnou částkou 254.000.– K. Podle jednotlivých dílčích položek jde tu o úhradu osobních nákladů vedoucího archivu, jeho zástupce, ostatního úřednictva a spolupracovníků. Při stanovení počtu a druhu úřednictva bylo postupováno s ohledem na nutnou pracovní potřebu pro jednotlivé skutečně důležité archivní práce. Vedení archivu vzalo v úvahu všechna úsporná pracovní opatření, třebaže by důležitost stanovených úkolů vyžadovala mnohem většího počtu pracovních sil. Výše platů a odměn byla stanovena podle platových podmínek obvyklých v ČMFÚ.

A/II. Věcné výdaje, spojené s provozem filmového archivu jsou preliminovány úhrnnou částkou 194.000.– K. Jsou určeny ku krytí výdajů běžného provozu archivní práce po stránce věcné s ohledem na možnou úspornost. Bylo tu zejména přihlédnuto k důležitosti a potřebám stanovených úkolů archivu.

A/III. Výdaje na sbírky jsou preliminovány částkou 560.000.– K. Pořízení sbírek jako nejdůležitější a vlastní účel archivní činnosti jest vedeno snahou, aby největší část byla získána s malým nákladem, jednak jednáním s příslušnými místy, jednak úředními opatřeními. Tak ČMFÚ zajistí pro archiv u nových filmů povinné bezplatné dodání kopie a reklamního materiálu spolu s jinými doklady o vzniku filmu, stejné tak i odevzdání negativu po uplynutí jisté doby, nařízením, které uvedenou povinnost ukládá výrobci.

Archiv má k dispozici velké množství filmového materiálu, uloženého ve skladu ČMFÚ i na jiných místech. V archivech veřejných úřadů, ústavů a v soukromých archivech příslušníků filmového oboru jest mnoho písemného i obrazového materiálu. (Filmové námě-

ty, scénáře, výrobní programy, positivity.) Jeho převedení a zpracování jest hlavním úkolem archivní práce pro první dobu. Byla provedena řada jednání, na jejichž podkladě převzal již archiv mnoho dokumentů, jiné převezme v nejbližší době, nebo má závazné přísliby.

Vzhledem k velkému množství nejrůznějšího materiálu, který má pro archiv velkou hodnotu a mohl by být snadno ztracen, jest v zájmu věci, aby na jeho získání byly vynaloženy dostatečné prostředky. Tento postup jest nutný zejména na počátku, kdy jest nutno zachrániti doklady vývoje několika desetiletí.

B/ Zařizovací výdaje jsou určeny částkou 289.160.– K. Tato zdánlivě vysoká částka jest věnována na získání vhodného zařízení, které jest pro účel archivu bezpodmínečně nutné, protože z dřívější doby není k dispozici ani běžný nábytek pro kancelář, ani zvláštní zařízení k uložení sbírek a technické vybavení pro archiv.

Při rozhodování těchto otázek bylo třeba míti na zřeteli řádný provoz archivu a dobré uložení sbírek, ovšem s ohledem na možnou úspornost. Dovolujeme si upozorniti, že tu jde o jednorázový výdaj, který má vzhledem k běžného rozpočtu mimořádnou povahu. V budoucnosti přicházejí v úvahu jen potřebná doplnění inventáře.

Celkový náklad pro dobu uvedenou v rozpočtu, činí 1,447.160.– K, k úhradě má Č. M. F. Ú. zůstatek výše uvedené podpory v částce 300.000.– K, takže zbývá neuhrazená částka 1,147.160.– K.

Na základě uvedených důvodů žádá Č. M. F. Ú. o laskavé udělení podpory z fondu pro podporu filmové výroby ve výši 1,150.000.– K, slovy milion sto padesát tisíc, k úhradě výše uvedeného rozpočtového schodku.

Úkoly filmového archivu jsou tak rozsáhlé, že je třeba hned z počátku vybudovati řádný podklad k jejich splnění, a jsme proto přesvědčeni, že naší žádosti bude laskavě vyhověno.

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis dvojjazyčné, české a německé verze.

13.

1943, Praha

Zpráva¹⁾ o činnosti Filmového archivu ČMFÚ v počátečním období jeho existence.

Zpráva o činnosti filmového archivu od 1. VII. 1943.

Po třech schůzích filmového archivu, konaných dne 12., 21. a 25. června 1943 zahájil filmový archiv dne 1. července svou pracovní činnost, připravenou usneseními a rozhodnutími výše uvedených schůzí. Jelikož kancelářské místnosti v paláci Lucerna, pronajaté v podnájmu od Globusfilmu za roční nájem 9.500.– K nemohly být včas vyčištěny

a vybaveny nutným nábytkem, Filmové Studio poskytlo archivu pohostinství na dobu zařízení vlastních místností.

Vedoucí filmového archivu Dr. W. Lohmayer, jeho zástupce Ing. J. Brichta a přidělená jim úřednice N. Bonhardová jali se pracovati na plánu výstavby filmového archivu. Dr. Dušan Russ řídí současně práce administrativní a hospodářské záležitosti archivu.

U firem Jerry, Švestka a Tresoria v Praze byl objednán nutný kancelářský nábytek a ocelové skříně v celkové ceně asi 60.000.– K. Další nábytek bude doobjednán. Kancelářské místnosti po Globusfilmu byly vyčištěny, upraveno osvětlení a zaveden telefon číslo 328-43. Od firmy Švestka byly zakoupeny nejnutnější kancelářské potřeby.

Od prvních dnů se archiv ujal svého vlastního úkolu získávati, shromažďovati, registrovati a ukládati veškeré písemnosti a doklady filmové tvorby naší a v druhé řadě i cizí, zvláště německé. Od 15. VII. pracují ve volném čase pro filmový archiv jako praktikanti tři posluchači knihovnické školy a to sl. Šárka Gutwirthová, p. Jaroslav Tichý a p. Bohuslav Macháček.

Zřízení filmového archivu bylo oznámeno veškerým půjčovnám i soukromým osobám, majícím zájem a vztah k filmu a byli pořádáni o poskytnutí a darování filmového materiálu pro archivní sbírky.

V tiskárně fy. Neckář byly objednány příslušné kartotékové lístky, jež byly účelně roztříděny a vypracovány tak, aby záznamy na nich postihly všechny důležité skutečnosti a charakter jednotlivých předmětů sbírek. Vzájemnými poukazy bude zjednána jednoduchá a přesná kontrola všech archivních předmětů.

V době od 1. VII. do konce srpna bylo pečlivým výběrem v knihkupectvích a nakladatelstvích zajištěno a získáno přes 100 děl odborné filmové literatury, která bude tvořit základ filmové knihovny archivu Českomoravského filmového ústředí, ke kteréž knihovně se upínají naděje a očekávání po zničení cenné berlínské filmové knihovny nepřátelskými nálety.

Od různých soukromých osob byla zajištěna řada cenného filmového materiálu, jako staré plakáty z nejstarších dob filmu, popisky, novinové výstřižky, Ponrepovy původní zápisky, nejstarší zápisy o schůzích spolku Českých majitelů biografů a t. d.

Inž. C. Brichta vyjednává s četnými korporacemi, úřady, spolky i soukromníky o předání filmového materiálu filmovému archivu. Zajistil a získal archivu cenné brožury, štočky, (Ema Destinová se lvem) a jiný filmový materiál.

V úschově archivu nachází se přes 200 scénářů starších i novějších filmů, ze sklepů Filmového ústředí byl vybrán a zajištěn veškerý materiál, vztahující se ke kinematografické činnosti.

Pan dr. Lohmayer objednal u firmy Union v Berlinu odposlouchací stůl nutný ke zpracování filmových pásů. Kromě toho objednal pro archiv knihy „Filmschaffen im Deutschland“ a „Filmschaffen-Filmforschung.“

Pro konservování a lepení filmů, kopií, které získáme, byly opatřeny některé vzácnější lučebniny, o jiné vyjednáваме. V úschově Filmového ústředí se nachází 60 různých filmů, získaných likvidací cestovních biografů, z nichž některé jsou velmi vzácné. Tyto filmy budou předány filmovému archivu k úschově, patřičným záznamům a opatrování.

2 filmy byly již předváděny a zaznamenán jejich obsah. Pro archivní sbírky byly získány četné cenné publikace a reklamní materiál posledních českých filmů a filmů cizích, hlavně německých, jakož i z knižního trhu naprosto zmizevší filmové časopisy.

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

14.

1943, Praha

Zpráva¹⁾ o činnosti Filmového archivu ČMFÚ do konce srpna 1943.

Zpráva o činnosti Č. M. Filmového archivu do konce srpna 1943.

Ve smyslu a v intencích programu, který byl předložen Poradnímu sboru, presidiu Č. M. F. Ú, Verbindungstelle des Reichsprotektors in B. u. M. při Č. M. F. Ú. a archivní komisi jmenované poradním sborem, byly koncem června t. r. zahájeny přípravné práce pro vybudování Č. M. filmového archivu.

Na třech schůzích archivní komise byly podrobně prodebatovány všechny předložené návrhy a dán zásadní souhlas k jejich praktickému provádění. Komise dala také souhlas k četným investicím a nákupům, zvláště zařízení kancelářského a technického. Byla již objednána řada předmětů, provedena nejnutnější úprava provisorních místností v Lucerně a instalace telefonu a elektriky. Ostatní zařízení zvláště kancelářské jest dodáváno postupně a se značným zpožděním proti původně přislíbené době dodací. Proto dodnes nelze úřadovati v archivních místnostech. Užíváme laskavosti Filmového studia, které ochotně nabídlo své skrovné místnosti na dobu přechodnou ku spolu-užívání. Následkem těchto obtíží s dodavateli nebylo ani možné přesně zpracovati stále se množící materiál a i ostatní práce ku př. konservace některých získaných předmětů bylo nutné odložit na dobu pozdější. Naproti tomu činnost sběratelská probíhá úspěšně a vzdor tomu, že bylo zničeno mnoho věcí při sběrech papírů, hromadí se denně v archivu spousta běžných i velice vzácných dokumentů. Podaří-li se toto přírůstkové tempo udržeti, měl by za několik měsíců archiv tolik cenného materiálu, že by nestačil ani objednaný nábytek, ani místnosti. Věci jsou získávány koupí, dary, někdy i výměnou.

Bylo navázáno jednání s většinou půjčoven, s řadou biografů, korporací, úřadů i jednotlivců. Tato jednání nutno ovšem většinou vésti osobně a vzhledem k nedostatku a malé praxi personálu věnují těmto osobním jednáním, vedoucí a jeho zástupce většinu úřed-

ního i mimoúředního času. Kromě dvou uvedených sil, byly prozatím pro archiv získány ještě tyto síly:

Pan Dr. Russ z filmového studia vede práce čistě administrativní. Úřednice pí Bonhardtová provádí kancelářské práce a vede knihy přírůstků.

Tři frekventanti knihovnické školy vedou prozatímní kartotéku (lístky a skříně pro nej-různější kartotéky objednané nebyly dosud dodány), pracují střídavě v knihovnách, skladištích a podob., obstarávají běžnější intervence a pátrání a pomáhají i při různých stěhováních archivních předmětů.

Pan Žák obstarává různé pochůzky, intervence u úřadů, navštěvuje dárce předmětů a zapracovává se do drobnějších prací konservačních. Všechny zde uvedené síly prokázaly svoji dobrou schopnost a za daných velice obtížných a primitivních poměrů (nedostatek místa a prostředků technických) vykonaly maximální kus práce. Bohužel jejich služební poměr k archivu není dosud definitivně vyřešen pro obtíže rázu formálního (pracovní úřad) a pracují více méně v poměru ad hoc.

Vzhledem k rozsáhlosti a rozmanitosti úkolů které si archiv předsevzal a také v mnohých případech pro nebezpečí z prodlení bude nutné pro přesídlení do Lucerny (snad již v příštím měsíci) získati další spolupracovníky, zvláště expedienta, bez kterého nelze se pustiti systematicky do zpracování vlastního materiálu filmového.

Prozatím kromě přípravy celé organisace je nejkonkrétnějším výsledkem dosavadní stav a vzrůst sbírek:

Bylo získáno několik tisíc plakátů, popisků, letáček, propagačních brožur a předmětů a jiného reklamního materiálu. Mnohé z těchto věcí nebylo lze ještě ani převzít pro nemožnost definitivního uložení. Převládají věci české a německé, ale i z produkce jiných národů podařilo se zachrániti a získati hojnost materiálu.

Novinové výstřižky, které archiv již nyní vlastní, jdou do tisíců a toto číslo podstatně vzroste, až převezmeme archiv p. Jirků. Již dnes jsou tam jedinečné unikáty, ku př. kolekce výstřižků z počátků dvacátého století od Viktora Ponrepy.

Velká péče je věnována příruční knihovně. Ačkoliv má to být jen „příruční“ knihovna, podařilo se získati množství velice cenných děl z oboru kinematografického i z oborů příbuzných. Vedoucí archivu Dr. Lohmayer učinil v této věci několik cenných objevů a nyní jest právě v proudu jednání s Zentralstelle für jüdische Auswanderung o získání knih z obrovských skladů tohoto úřadu. Bylo by záhodno tuto žádost archivu z vyšších míst nějak doporučiti. Při získávání knih řídí se archiv zásadou, že je nutné pro archiv, aby měl všechny dosažitelné knihy, třeba i ty, které jsou již v centrální knihovně Č. M. F. Ú. Ve smyslu článku uveřejněného v časopise Der Neue Tag, bylo v Německu zničeno nepřátelskými nálety mnoho i odborných knihoven a po válce bude výhodné míti i takové knihy, které jsou již v knihovně ústředí a které pak bude lze vyměnit za jiná díla. Totéž týká se i časopisů, které nám mnohdy budou jediným vodítkem pro určování původu věcí, osobností a jedinou pomůckou pro vyplňování osobních i věcných kartoték.

Sbírka diapositivů je prozatím malá, bylo však sjednána dohoda s firmou Reklama Slavia, jejíž majitel P. Holec dal nám (na intervenci p. řed. Innemanna z Lucerny) k dispozici a k výběru celý svůj archiv, výsledek to více než dvacetileté činnosti.

Pracuje se na sestavení a výběru fotografií, které budou pořízeny z několika set serií

negativů fotosek českých filmů. Až bude tato práce, prováděná postupně, dokončena, bude mít archiv několik desítek tisíců fotografií, včetně těch, které dostane a již dostal od půjčoven a výroben, a které jsou většinou z filmů cizích. Při tomto výběru jest také pamatováno, aby byla důstojným způsobem dokumentována dnešní doba. Pomoc a spolupráce, kterou nám přislíbily a již provádějí zdejší firmy německé (zvláště Elekta a Ufa), zaručují bohatý materiál.

Ze sklepa Č. M. F. Ú. bylo do archivu převezeno celé nákladní auto různých dokumentů z činnosti různých bývalých spolků a organizací jako byl Spolek majitelů biografů v Čechách, Československá filmová unie, Organizace filmového herectva. V tomto nákladu bylo také asi 200 scénářů různých českých filmů, různé staré vyhlášky a nařízení, kniha zápisů z roku 1912, sbírka nejrozličnějších tiskopisů užívaných ČMFÚ i jinými spolky a mnohé jiné. Až bude možné zpracovati tento materiál, poskytne jistě řadu zajímavých předmětů pro dokumentaci vývoje kinematografie u nás.

Pro nedostatek místa a sil nebylo dosud možné započítí se zpracováním skladu filmů, které dalo k dispozici archivu Filmové ústředí. Tuto práci lze se zdarem a účelně zahájit až bude získáno definitivní skladiště, přijat expedient a dodán odposlouchací stůl. Pan Dr. Lohmayer za svého pobytu v Berlíně objednal sice odposlouchací stůl, zdá se však, že bez vlivné intervence nelze očekávat jeho dodání před ukončením války. Není však vyloučeno, že by účinnou intervencí bylo možné dodací lhůtu podstatně zkrátiti. V těchto dnech byl totiž dodán právě takový stůl jistě pražské firmě a lze se proto domnívati, že vlivný úřední činitel dosáhl by i pro archiv dodání takového stolu (Klangfilm). V běhu je řada jednání o získání dalších filmů nebo práv poříditi z filmů, které jsou v majetku soukromém, kopie nebo dublety. Bohužel i provedení těchto prací naráží na překážky, poněvadž archivu nebyl dosud přidělen žádný pozitivní materiál a množství, které je mu slibováno bude asi tak malé, že přírůstky nově kopírovaných filmů budou jen volným tempem přibývati. Podaří-li se archivu získati přiměřený příděl materiálu, bylo by možné již v nejbližší době promítnouti kompletní archivní „program“ odpovídající jednomu večeru v kinu v druhém deceniu dvacátého století, sestavený z nového archivu získaného materiálu. Materiál již dříve získaný od F. Ú. pokud je uložen v místnosti za projekcí, je nyní postupně zpracováván Dr. Lohmayerem a bude převzat ihned, jakmile to technické poměry archivu dovolí.

Do sbírky štočků získali jsme řadu cenných kusů, od kterých jsou současně s konservací a čištěním prováděným odbornou firmou, pořizovány archivní otisky na nejlepším, dnes dosažitelném papíru. S těmi, které ještě převezmeme od některých firem, bude jich několik set.

V proudu je jednání se skladateli a architekty, kteří slíbili dodati zajímavý materiál. Získání většího počtu gramofonových desek je v nynější době prakticky nemožné pro naprostý nedostatek suroviny. Máme však v této věci závazný příslib od továrny, že hned po válce umožní vybudování dokonalého archivu diskotéky.

Škoda, že s budováním tohoto archivu nebylo možné začít alespoň před rokem. I když, jak pevně doufáme, podaří se nashromáždit veliké množství cenných dokumentů, nebude asi sbírka nikdy taková, jaká mohla být dříve. Ve sběrech starého papíru zmizely nenávratně tuny věcí, které již asi nikdy nebude lze nahraditi. Proto také, aby bylo ještě zachráněno, co se dá, klade prozatím archiv větší důraz na sbírání než na uspořádá-

ní, kterému bude věnováno více péče, ihned, jak budou místnosti zařízeny a schopné obývání.

Již po prvních dvou měsících, ve kterých pohltily hodně času práce přípravné, ztížené dnešními poměry, je zjevné, do jakých rozměrů vzroste činnost archivu daná jeho bohatým programem. Proto jest nejvýš nutné zajistiti dosavadní síly, které nejsou dosud definitivně přijaty a doplniti je dalšími, z nichž expedient je prozatím nejdůležitější.

Zdánlivá nejistota, které vznikla ze zájmu Reichsfilmarchivu o kopie zahraničních filmů, vedla k nedorozumnění, a patrně nesprávný výklad oběžníku z ledna letošního roku měl za následek, že žádost archivu o další subvenci, byla poradním sborem prozatím odložena na dobu pozdější. Reichsfilmarchiv zajímá se však pouze o zahraniční filmy vyrobené před rokem 1938. I kdyby snad tyto filmy chtěl u nás získati a odvésti je do Berlína (což za dnešních poměrů je naprosto nepravděpodobné) zbyde našemu archivu tolik úkolů, že požadovaná subvence bude lze jistě účelně a užitečně vyčerpati. Proto jest záhodno, aby poradní sbor byl znovu informován a aby nebyly kladeny překážky odhlavování požadované subvence. Nepřesně vykládaná pověst o zájmu Reichsfilmarchivu o některé filmy měla také ten následek, že ministerstvo školství odmítlo podepsati žádost archivu o telefoní pobočku s odůvodněním, že nemohou podepsati žádost instituce, jejíž existence není vlastně dosud jasná. I tuto věc lze jistě snadno napravit příslušným vysvětlením a případnou intervencí.

Podle oficiálních zpráv zkázy způsobené nepřátelskými nálety v Německu, postihly i obor filmový, pokud se týká jeho archivální dokumentace. V prostoru, prozatím jak se zdá, méně ohroženém, chceme vybudovati instituci, která, pokud to omezené možnosti a pozdní zahájení dovolí, může dochovati alespoň něco z toho, co jinde lidská zloba zničila. A co bude zachráněno a uloženo, může sloužiti později všem. Proto se plným právem domníváme, že naše činnost má smysl, že je užitečná, a že jako taková zaslouží podporu a pochopení.

Po zásluze a rádi konstatujeme, že se nám dostalo podpory v takové míře, jaké jsme dříve nemohli ani očekávati. Bylo by škoda, kdyby pro nějaké formální nejasnosti nebo nesprávný výklad byla činnost archivu, tak slibně zahájená, brzděna nebo ztěžována. To jistě není v nejmenším snahou těch orgánů a úřadů, které nedávno daly samy podnět nebo souhlas k založení a budování Č. M. F. A.

V Praze, dne...

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

15.

1943, Praha

Rozpočet¹⁾ Filmového archivu ČMFÚ od 1. dubna do 31. prosince 1943.

Rozpočet Filmového archivu

na správní období od 1. IV. do 31. XII. 1943.

A/I. Osobní výdaje:

Vedoucí archivu od 1. IV.	56.000.–
Zástupce vedoucího od 1. VII.	40.000.–
Úřednice-korespondentka od 1. VII.	23.000.–
3 úředníci pro kartotéky, knihovnu a odb. sběrat. činnost od 1. VIII.	50.000.–
Správce skladu filmů od 1. VII.	20.000.–
Náhrada dr. Russovi za řízení admin.	14.000.–
Odměny za odbornou spolupráci	50.000.–
1/2 % paušál ze služebních smluv	1.000.–
	254.000.–

A/II. Věcné výdaje (provoz archivu):

Nájemné místností pro kanceláře	15.000.–
Nájemné skladu filmů od 1. VII. 1942	40.000.–
Udržování místností a skladu	7.000.–
Udržování technického zařízení	4.000.–
Provoz telefonu	5.000.–
Elektrický proud	3.000.–
Poštovné, kolky a podobné	10.000.–
Jízdné elektrickou drahou	5.000.–
Cestovné a diety při úředních cestách	30.000.–
Nákup knih, časopisů a j. tiskovin, vazby a podobné	50.000.–
Technické potřeby mimo poč. investice	15.000.–
Různé	10.000.–
	194.000.–

A/III. Výdaje na sbírky archivu:

Nákup filmů (kopií a negativů)	
od soukromých držitelů	120.000.-
Pořizování kopií starších filmů	
(na které se nevztahuje nařízení o povinné kopii)	200.000.-
Redukce filmů, dublety a kopie dubl.	70.000.-
Udržování, opravy a konserv. filmů	50.000.-
Nákup různých zaj. předmětů, strojů a j.	
gramofonových desek, not	30.000.-
Nákup a pořizování fotografií	30.000.-
Opravy, konservace a udržování sbírek mimo filmy	40.000.-
Instalace archivních sbírek	20.000.-
	560.000.-

B Zařizovací výdaje:

4 psací stoly à 1.990.-	7.960.-
3 manipulační stoly à 870.-	2.610.-
1 stolek pod psací stroj	610.-
10 židlí à 207.-	2.070.-
4 stoličky s opěradly à 153.-	610.-
4 skříně-knihovny à 2.140.-	8.560.-
4 skříně s přihradami à 2.510.-	10.040.-
5 skříňových kartoték à 1.530.-	7.650.-
5 dvojitých kartoték à 390.-	1.950.-
10 jednoduchých kartoték à 310.-	3.100.-
10 kovových skříní à 3.350.-	33.500.-
1 kovový převíjecí stůl-měřička	5.000.-
3 vysoké regály skříňové asi à 3.500.-	10.500.-
1 regál pro skladiště filmů	15.000.-
koše na papír, podložky na psací stoly, věšáky, štafle a pod.	6.000.-
elektrická instalace, svítidla, hodiny,	10.000.-
karty do kartoték, dotazníky, tiskopisy, přírůstkové knihy a pod.	10.000.-
	135.160.-
Kancelářské stroje / 2 psací stroje, ořezávací stroj a pod.	30.000.-
odposlouchací stůl	85.000.-
promítací stroj 16 mm zvukový	35.000.-
zařízení telefonu	4.000.-
	289.160.-

Celkový náklad:

A/I. Osobní výdaje	254.000.–
A/II. Věcné výdaje (provoz archivu)	194.000.–
A/III. Výdaje na sbírky archivu	560.000.–
B. Zařizovací výdaje	289.160.–
	1,297.160.–
Reserva	150.000.–
Celkem	1,447.160.–

NFA, fond ČMFÚ, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

16.

1944, 20. ledna, Praha

Přehled¹⁾ činnosti Filmového archivu ČMFÚ informující o systému uložení a stavu jeho sbírek.

Filmový archiv Č. M. F. Ú. zahájil činnost v létě 1943. Podle rámcového programu probatovaného a doplněného na několika schůzích tehdejší archivní komise (členové: Dr. Leiser, Dr. Plíva, Vrch. rada Chmelař, řed. Inemann, řed. Schmidt) byly zahájeny přípravné práce. Výsledky dosažené za několik měsíců dokázaly, že i za dnešních obtížných poměrů, lze převážnou část tohoto programu realizovati. Řada zkušeností, které byly získány, jest cenným přínosem pro další budování archivu v rámci tohoto programu i pro jeho rozšíření a doplnění. Účelem této zprávy jest podati stručný nástin toho, co bylo dosud vykonáno. Podrobnější informace jakož i program pro nejbližší dobu a návrhy na prohloubení a rozšíření činnosti budou obsahem příštího referátu.

Prvním úkolem vedení filmového archivu bylo opatření vhodné místnosti, získati kancelářské zařízení a různé technické a jiné pomůcky. Současně zahájena rozsáhlá akce sběratelská. Po dobu, než byly alespoň nejprimitivněji zařízení místnosti v Lucerně, poskytl archivu přístřeší Filmové studio, kam byly také ukládány první přírůstky archivních sbírek. Ačkoliv celá řada z objednaných věcí nebyla dodána ani dodnes (chybí ku př. pět ko-

vových skříní, čtyři stoly, stojany pro kartotékové skřínky, měřící stůl pro firmy, plakátové skříně, Lita, dvě dřevěné registratury, odpouslouchací stůl Union a mnohé jiné předměty), jsou kanceláře v Lucerně již po několik měsíců v plném rozsahu.

V Lucerně jest ukládáno, zpracováváno a registrováno vše kromě filmů. Pro ty bylo získáno jednak skladiště Ústavu pro lidovou osvětu v Praze XII., jednak velké skladiště v Brně. Tam jsou již také postupně expedovány nové získané filmy (ku př. negativy z Pragfilmu – Barrandova, z Treuhandstelle, z Č. M. F. Ú., z celního skladiště aj.). Decentralisace archivu a skladišť má sice některé nevýhody a znamená i zvýšení režie o dopravní náklady, jest však výhodná, zvláště v dnešní době, a to z důvodů bezpečnostních. Další možnost uskladnění některých předmětů byla získána ujednáním s Technickým museem, kde máme prozatím uložené všechny diapositivy věnované archivu ministerstvem lidové osvěty. Poněvadž místnosti v Lucerně byly hned od počátku považovány za provisorium, není otázka dalších nebo větších místností pouštěna ze zřetele, tím spíše, že kvantitativně dosáhl již získaný materiál pozoruhodných cifer.

Dobře se osvědčila přesná specialisace a rozdělení úkolů svěřených silám kancelářským i pomocným. Tak ku př. pomocné síly (frekventanti knihovnické školy) mají takto rozděleny svoje úkoly:

Knihy, časopisy, odb. publikace, scénáře, rukopisy aj.

Plakáty, popisky, presešity, produkce, reklama aj.

Fotografie, alba, dopisnice, negativy aj.

Štočky, diapositivy, matrice aj.

Notový materiál, gramofonové desky, životopisy hudebníků.

Centrální kartotékové přehledy, karty filmů, životopisy tvůrčích pracovníků, návrhy aj.

Důležitý úkol, péči o kopie a negativy, má prováděti expedient, o kterého stále ještě jednáme s Kosmosfilmem. Při množství filmů, které již nyní archiv vlastní, nebo má v nejbližší době převzít, jest tato síla nezbytně nutná, aby byl zdolán tento podstatný úsek archivní práce.

Nyní něco stručně o archivních sbírkách. Některé věci byly získány koupí, sjednány dohody o výměnách (s musei i soukromníky), ale většina pochází z darů. K získání předmětů z nejrozličnějších pramenů bylo zapotřebí nesčetných intervencí, návštěv, stálého využívání osobních koneksí a stálého vyhledávání a navazování nového spojení. Tuto funkci, kromě jiných úkolů, obstarávají oba vedoucí archivu. V některé z příštích zpráv bude podán podrobnější referát o zajímavých archivních číslech. Poněvadž k registraci získaného materiálu jsou používány pomocné síly, pracující převážně jen v čase mimo školní návštěvu, a materiál přibývá takovým tempem, že nelze jej každodenně zpracovati, jest přehled o počtu získaných předmětů, uvedený doleji, jen přibližný:

Fotografie:	zpracováno (přír. knihy a karty)		4220
	duplikáty (pro ev. výměnu)	asi	1000
	dosud nezapsáno (ve skladě)	asi	1500
	objednáno u fotografů	asi	2500
	(nedodáno)		
	zajištěno (v negativech)	asi	1600
	celkem dodáno, objednáno nebo zajištěno	asi	10820

Popisky:	zpracováno	225
	duplikáty	asi 300
	dosud nezpracováno	asi 1500
	celkem asi	2025
Plakáty a nudle:	zpracováno	1195
	duplikáty	asi 1800
	dosud nezpracováno	asi 1300
	celkem asi	4295
Různý reklamní materiál:	zpracováno	1096
	nezapsáno a duplikáty	asi 3200
	celkem asi	4296
Diapositivy:	zpracováno	1250
	dosud nezpracováno	asi 20000
	celkem asi	21250
Štočky a matrice:	zpracováno	asi 409
	nezapsáno a nezpracováno	350
	celkem asi	759
Gramofonové desky:	celkem zpracováno	3
Knihy:	zaregistrováno	407
	časopisy, jedn. čísla, scénáře aj	2500
	celkem asi	2907
Výstřižky z novin:	zpracováno	asi 3500
	zajištěno, dosud nepřevzato	asi 2500
	celkem asi	6000
Hudebniny a rukopisy:	zaregistrováno	312
	nezpracováno	asi 280
	celkem asi	592
Filmy:	převzato, nebo zajištěno a je postupně přebíráno	asi 3500 kg.

Získáním, převzetím, zaregistrováním a uložením předmětů nekončí však v mnohých případech činnost archiváře. Je mnoho věcí, které nutno konservovati nebo příslušnou úpravou a konservací přímo zachraňovati před zkázou. Rozmanitost materiálu, mnohdy velké rozměry, špatná kvalita i mnohdy špatné zpracování (filmy) činí u nás tento problém ještě složitějším. Bylo navázáno spojení s institucemi, které provádějí podobné práce (archivy, musea, soukromníci), byly na místě zkoumány a vyzkoušeny různé způsoby a jejich praktické použití pro archiv, našim spolupracovníkům poskytnuta příležitost, aby si tyto různé metody mohli osvojit, bohužel téměř všechny způsoby mají jednu společnou vadu: nelze je ve větší míře prováděti za dnešních poměrů pro naprostý nedostatek potřebného materiálu a lučebnin. Také v konservování filmů, které zvláště u některých prastarých kopií i negativů jest *conditio sine qua non* nejen pro možnost event. promítání, ale i pro jejich zachránění, nepřešli jsme přes stadium několika zkoušek provedených jen na krátkých filmech a to pro naprostý nedostatek pozitivu nutného pro zhotovení dublet, které jediné poskytují mnohdy možnost zachrániti dávný děj filmu pro budoucí generace. Nedostatek surovin jest také toho příčinou, že dodnes jsou v archivu pouze tři gramofonové desky. Dalším škůdcem naší práce byly různé sběry papíru. Počet předmětů, jak výše uveden, dává tušit, jak by bylo těžké, ne-li nemožné, hledat cokoliv bez řádné kartotéky. Proto zaveden byl systém kartoték, který velmi dobře vyhovuje a až bude dokončen pro všechny materiál, usnadní nejen hledání, ale dá i možnost odpovědět rychle na nejrozumnější otázky, týkající se historie filmu. Některé z těchto karet jsou již psány trojmo nebo čtvermo, aby ku př. film bylo možné najít:

abecedně podle názvu
pořadově podle čísla
podle roku výroby
podle produkce

Záznamy o českých filmech jsou uvedeny česky, o všech cizích včetně německých, německy. Pro tyto jest ještě zvláštní karta (*Sachkartei*), kde lze film nebo jeho části vyhledati také podle obsahu. Prozatím jsou tyto zvláštní karty rozděleny do třiceti skupin podle vzoru Reichsfilmmarchivu (medicína, zoologie, technika, válka, historie, pohádky kolorované, zakázané, politické, propagační atd.). Zde je seznam jednotlivých karet:

Velké karty:	A	popis filmu po stránce obsahové,
technické obsazení a j. (německé – zelené)
	A	totéž (české – bílé)
	B	seznam předmětů souvisejících s filmem,
které jsou uloženy v archivu (německé)
	B	totéž (české)
	C	osobní karty tvůrčích pracovníků
(přehled činnosti)
Střední karty:	D	scénáře
	E	tiskoviny žluté štítky: pp. popisek

pp. A obrázkový popis

modré štítky: n. nudle

P. plakáty

zelené štítky: reklama
a různé
d dopisnice
l. letáčky
pr presešity
oz oznámení premier
z pozvánky

červené štítky: produkce

F fotografie

G gramofonové desky

H štočky a matrice

J věci z výroby (plány, návrhy kostýmů a dekorací aj.)

K diapositivy

L různé tiskoviny

M hudebniny

německá Sachkartei – bez označení

Malé karty:

modré: knihovna a časopisy
abecední podle autorů
věcná podle názvů knih

žluté: abecední seznam filmů
filmy podle roků výroby
filmy podle produkcí
filmy pořadově podle čísel

Nejmenší karty: seznam dodavatelů, spolupracovníků, příznivců, dárců, úřadů, korporací a j.

V kartách A, B, C je celá řada odkazů, kterými se tento systém svazuje a doplňuje. Karta B jest vlastně malou přírůstkovou knihou pro každý film, karta C má býti obrazem životního díla každého tvůrčího pracovníka. Dalším úkolem jest sestaviti pokud možno úplný seznam literatury dostupné v Praze ve veřejných, případně i soukromých knihovnách.

Dosavadní zkušenosti plně potvrzují, že lze mnohdy darem (nebo za nějakou menší pozornost) získat věci snadněji než koupí. Věci lze však získat jenom tehdy, když se jedná přímo – ústně. Nejrozumnější návštěvy i intervence vyžadují proto hodně času z doby úřední i z volna obou vedoucích. Také ostatní spolupracovníci (kteří ku př. musí sami odnáseti balíky a věci z půjčoven i biografů), nastavují často večery aby zmohli nával materiálu a práce. Mnoho vzácného jest ještě po venkově. Proto budou nutné časté cesty mimo Prahu. Zatím bylo zhruba zpracováno Brno, Tábor, Písek, Třeboň, Jindřichův Hradec. Výsledky jsou velmi dobré v kvalitě i počtu nových přírůstkových čísel.

Vzdor obtížím doby vyvíjí se činnost archivu podle předpokladů daných programem. Po stránce sběratelské jsou výsledky lepší než bylo očekáváno. Zpracování vadí v tempu

nedostatek lidí a dnes již téměř malé místnosti. Poměrně pozdní zahájení činnosti mělo sice za následek, že mnoho vzácných dokumentů nenávratně zmizelo ve sběrech papíru, vzdor tomu však není pochyby, že se daří vybudovat instituci, která bude jednou k užitku i chloubou celého našeho filmovnictví. Předpokladem k tomu jest, že nalezne i nadále stejnou podporu a pochopení, jako tomu bylo dosud.

Jen s jejich pomocí lze vybudovat řádný Českomoravský filmový archiv.

V Praze, dne 20. ledna 1944

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

17.

1944, 3. února, Praha

Upozornění¹⁾ předsedy ČMFÚ F. Bláhy ing. J. Brichtou na možnost využití sbírek Filmového archivu ČMFÚ pro sociologické studium.

V Praze, dne 3. února 1944.

Panu předsedovi Českomoravského filmového ústředí
řediteli Františku Bláhovi

v P r a z e .

Vážený pane předsedo,
ve filmovém archivu Č. M. F. Ú., bylo nashromážděno nebo pro archiv zajištěno již tolik dokumentů ze všech odvětví filmové práce, že jest na místě uvažovati nyní také o různých možnostech zhodnocení tohoto cenného materiálu. Když byl archiv zakládán, bylo počítáno s tím, že výsledky sběratelské práce budou sloužit účelům dokumentárním, museálním, studijním a výchovným, a že přinesou prospěch všem, kdož se o film zajímají, v první řadě pak filmovým pracovníkům a tím i celé naší kinematografii. Při přejímání a třídění nejrozdílnějších archivních dokumentů, objevila se další významná možnost využití archivních sbírek, a to jako základ pro práci sociologickou. V sociologii filmu nebylo u nás dosud téměř nic vykonáno. Také cizí literatura, pokud jest nám dostupná nebo známa, nasvědčuje tomu, že obor filmový jest panenskou půdou pro sociologická badání. Umožnění této činnosti znamenalo by nejen významný přínos pro naši i světovou literaturu sociologickou, pro literaturu filmovou, ale ze studií vyplynula by i řada praktických důsledků k užitku české kinematografie.

Českomoravské filmové ústředí, které soustředěním celého našeho filmovnictví má

k dispozici v jedinečné míře materiál historický, dokumentární, statistický a jiný, a má i úzký kontakt se všemi obory filmu blízkými nebo příbuznými, jest přímo předurčeno k tomu, aby dalo iniciativu a poskytlo prostředky k sociologickému výzkumu filmu a kinematografie. Proto dovoluji si Vám podati tuto zprávu s návrhem, jak by bylo lze v nejkratší době zahájit příslušné práce.

I když sociologa budou zajímati všechny obory filmovnictví a pro zdar díla bude nutné, aby byl ve spojení se všemi referáty Č. M. F. Ú., (presidium, výroba, půjčovny, kina, statistika, tisk, tvůrčí pracovníci, dramaturgie aj.) bylo by výhodné soustřediti organizaci tohoto vědeckého podniku při filmovém archivu. Dosavadní zaměstnanci a spolupracovníci archivu jsou plně zaměstnáni respektive přetíženi pracemi archivními. Bylo by proto nutné získati další síly zvláště specialisty sociology, kteří sice dosud ve filmu nepracovali, za to však mají bohaté zkušenosti v sociologickém zpracování jiných oborů lidské práce. Domnívám se, že jsem našel řešení, při kterém by ze spolupráce lidí, kterým jest film velikou lásku a zkušených sociologů mohlo vzejít dílo, které by bylo k chloubě Č. M. F. Ú. a k dobrému užitku naší kinematografie.

Před vypracováním tohoto návrhu požádal jsem o nezávaznou informaci Sociologický ústav v Praze, a dostal jsem ujištění, že tato instituce by byla ochotna účinně spolupracovati ke zdolání vytčeného úkolu a dáti v případě uskutečnění mého návrhu pro tento účel několik svých vědeckých sil k dispozici, ovšem za předpokladu, že jí budou nahrazeny veškeré s tím spojené výlohy a režie. Takové řešení (získání většiny odborných sil bez zatěžování pracovního trhu) dávalo by možnost zahájit výzkum činnost ihned a zkušenost spolupracovníků získané v jiných oborech dávaly by záruku, že práce budou hned od počátku prováděny bez prožívání t. zv. dětských nemocí, které obvykle prodělává každý nový podnik. Poněvadž moje jednání byla osobní, informativní a předběžná, neuvádím žádné cifry. Mohl bych však příslušné údaje a přibližný rozpočet podati v době nejkratší.

Z rozhovorů se členy ústavu gener. sekretářem doc. Dr. Šimou a ředitelem ústavu doc. Dr. Gallou vzešel předběžný program a návrh na spolupráci, který současně přikládám. Prosím, vážený pane předsedo, abyste mé zprávě i přiloženému návrhu věnoval laskavě pozornost a dal i možnost, abych případně v součinnosti s některým z uvedených pánů, mohl Vám podati podrobnější informace o způsobu a významu proponované práce.

Byl bych rád, kdybych podáním tohoto návrhu a spoluprací na jeho uskutečňování mohl přispěti nejen k dalšímu rozšíření činnosti Č. M. F. Ú. ale i ku prospěchu naší kinematografie.

Děkuji Vám, vážený pane předsedo, již napřed za pozornost, kterou věnujete tomuto mému návrhu i za Vaši iniciativu, kterou jistě přispějete k jeho realizaci.

Znamenám s projevem upřímné úcty:

Přílohy: Dopis Sociologického ústavu, zpráva o činnosti S. Ú.²⁾

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

2) Editovaný dopis se nachází v pozůstalosti ing. J. Brichty bez uvedené přílohy.

18.

1944, 13. března, Praha

Návrh¹⁾ rozpočtu Filmového archivu ČMFÚ na rok 1944.

V Praze dne 13. března 1944

Věc: Rozpočet Filmového
archivu na rok 1944.

Tit.

Českomoravské filmové ústředí
p r e s i d i u m ,
Praha II., Klimentská 6.

Jako podklad pro stavení výše podpory ministerstva lidové osvěty, kterou mají být uhrazeny výdaje Filmového archivu v roce 1944, sestavil jsme rozpočet pro toto hospodářské období. Řídili jsme se při tom zkušenostmi, získanými při dosavadní činnosti se zřetelem k celkovému plánu.

K objasnění položek jednotlivých kapitol uvádíme:

- 1) Pod titulem osobních výdajů jsou zařazeny služební platy zaměstnanců ČMFÚ, přidělených do personálního stavu Filmového archivu. Jsou tu uvedeny roční částky, zahrnující i kvoty, hrazené zaměstnavatelem. Z uvedených zaměstnanců nebyl dosud získán správce skladu filmů, jinak pro archiv nezbytný. Ačkoliv jest nedostatek odborných sil, jest naší snahou obsadit toto místo v nejbližší době.
- 2) Protože nebylo možno z důvodu mimořádných poměrů přijmout dostatečný počet zaměstnanců, jimiž by byly obsazeny jednotlivé obory archivní práce, byli získáni pro příslušné úkoly uvedení spolupracovníci. Pro archivní katalogisování a pořízení kartotek o shromažďovaných knihách, scénářiích, námětech, fotografiích, plakátech a ostatním materiálu byli vybráni čtyři frekventanti knihovnické školy, která je pro tuto práci vhodně připravuje. Kromě toho jest od případu k případu třeba spolupráce dalších osob. Jedině v této formě bylo zatím možno udržet provoz archivu.
- 3) Pokud možno hned v počátku chceme k činnosti sběratelské připojit i činnost vědeckou v oboru filmu vůbec. Přítomný stav umožňoval by zatím zpracování historie českého filmu, jejíž soustavné a podrobné doplnění jest z nejdůležitějších úkolů českého filmového oboru. Čím dříve bude v této práci započato, tím snažší bude její postup a tím lepší přinese výsledky. Dalším oborem jest sociologický výzkum filmu. Včlenění filmu mezi závažné kulturní činitele a jeho vliv, zkoumaný z tohoto hlediska, přinesl by velmi cenné poznatky. Jak výsledky v oborech právě uvedených, tak i ostatní poznatky, vytěžené archivní činností, bude nutno později zveřejnit v knižních publikacích. Stanou se cenným doplňkem naší poměrně chudé literatury filmové. Celá tato činnost má význam

jako přínos pro výchovu dorostu filmových tvůrčích pracovníků a pro lidovévychovu vůbec.

4) Výlohy na sbírky jsou preliminovány poměrně vysokou částkou, aby bylo možno krýt i nákup větších souborů. U nově založené instituce jest pochopitelné, že v počátcích se uplatňuje nezbytně snaha, vybudovat co nejrychleji komplexy sbírek. V našem případě jest znásobena nebezpečím ztráty velmi cenných dokladů při sběrech a ničení starého materiálu. Do kapitoly sbírek zařadili jsme jmenovitě jen ony předměty, které pravidelně získáváme za úplatu a ostatní, kde by se tak stalo jen výjimečně, uvádíme pod titulem „Jiné předměty sbírek“. Tím jsou ovšem myšleny též takové předměty, které zatím nesbíráme systematicky a byly by proto získány jen ojediněle. Při sběratelské činnosti musíme počítat se spoluprací na nejrůznějších místech. Velmi často tuto součinnost honorujeme úměrně vhodným způsobem, protože na její intenzitě často závisí úspěch jednání.

5) V položce zařizovacích výdajů uvádíme jen ty, jimiž doplňujeme zařízení kancelářských místností, technické vybavení archivu a nábytek na uložení sbírek, neboť značnou část inventáře jsme opatřili již v počátečním období. Jsme sice omezeni nedostatkem vhodných místností, ale přesto se snažíme získat pokud možno úplné vybavení, které by vyhovovalo i příštímú vývoji archivní činnosti.

6) Pod titulem věcných výdajů zahrnuli jsme ty výdaje, které neslouží výlučně určitému druhu činnosti. Tam, kde s ohledem na provoz archivu se projevuje zvýšená potřeba, uvádíme přiměřeně zvýšené částky. Začlenění výdajů za odbornou literaturu jest odůvodněno tím, že jde o zřízení knihovny pracovní, která netvoří součást sbírek.

Za účelem krytí možného zvýšení v některých položkách doplňujeme rozpočet rezervní částkou. Řídili jsme se tu skutečností, že pro zcela zvláštní a novou povahu instituce filmového archivu nelze všechny potřeby předem pevně stanovit. Zejména jest třeba zajistit možnost výhodných investic v oboru zařízení a souborů sbírek.

Krytí výdajů má být provedeno podporou ministerstva lidové osvěty, která však by měla být stanovena také s ohledem na částku, o kterou překročila vydání v r. 1943 podporou býv. min. obchodu. Tato podpora byla Českomor. film. ústředí dána v r. 1941 a bylo jí použito k úhradě výdajů archivu v r. 1943.

Protože právě v tomto roce dochází k provedení podstatné části celkového plánu, jest uvolnění potřebných prostředků jedním ze základních předpokladů.

Za:

Rozpočet Filmového archivu ČMFÚ pro správní období 1944.

Osobní výdaje:

Vedoucí dr. W. Lohmayer	80.750.—
Zástupce vedoucího ing. C. J. Brichta	75.738.—
Sekretářka N. Bonhardová	51.080.—
Úřednice pro obor sbírek	26.000.—
Správce skladu filmů	50.000.—
	283.568.—

Odborná spolupráce:

Dr. Russ, adm. věci	24.000.-
Sl. Binder	10.000.-
P. V. Michalík, kart. filmů	26.000.-
Ant. Žák, pomoc. kanc.	20.000.-
Frekvent. knih. školy	26.000.-
—“—	26.000.-
—“—	26.000.-
—“—	26.000.-
Další spolupráce	80.000.-
	264.000.-

Vědecká činnost:

Obor historie filmu	50.000.-
sociologický výzkum filmu	200.000.-
Odborné a vědecké publikace	100.000.-
	350.000.-

Výdaje na sbírky archivu:

Filmy:

nákup filmů	120.000.-
pořizování kopií	200.000.-
redukce filmů, dublety	70.000.-
udržování filmů, konservování, opravy	50.000.-
doprava	40.000.-
pojištění proti požáru a krádeži	25.000.-
Fotografie rekl. a prac.	90.000.-
Plakáty a další reklamní materiál	15.000.-
Notový materiál z filmů	25.000.-
Gramofonové desky	45.000.-
Technické filmové zařízení (stroje a pod.)	50.000.-
Jiné předměty sbírek	50.000.-
Konservace a odborná úprava sbírek, příp. exp.	30.000.-
Výlohy při pátrání a zajišť. mater. pro sbírky	15.000.-
	825.000.-

Převod

1722.568.-

ILUMINACE

Dokumenty k vývoji českého filmového archivnictví

Zařizovací výdaje:

Doplnění kanc. nábytku	15.000.-
Doplnění nábytku pro uložení sbírek:	
kovové skříně	35.000.-
dřevěné skříně	20.000.-
dřevěné police	10.000.-
Kancelářské stroje:	
kanc. a přenosné psací stroje, rozmnož. stroj,	
růz. kanc. pomůcky	10.000.-
Promítací stroje na němou projekci norm. filmu	
a zvuk projekci 16 mm filmu	90.000.-
Rozhlasový přij. aparát se zařízením na reprodukci	
gram. desek	15.000.-
Obaly na ulož. sbírek a pro dopravu	15.000.-
Různé potřeby a zařízení pro arch. tech.	50.000.-
	260.000.-

Věcné výdaje (běžné):

Nájemné místnosti:	
kanceláří	15.000.-
skladů filmů	50.000.-
skladů ostatních sbírek	10.000.-
Potřeby pro práci kanc. a arch. písemn.	30.000.-
Technické potřeby a chemikálie	40.000.-
Poplatky:	
telefonní, poštovní, elektřina a pod.	25.000.-
Jízdné elektr. drahou	5.000.-
Cestovné a diety	80.000.-
Pojištění místností	7.000.-
Representace	30.000.-
Odborná literatura:	
knihy a časopisy	90.000.-
vazby	10.000.-
Různé technické instalace a úpravy	20.000.-
Udržování místností	9.000.-
-“- inventáře	5.000.-
Závodní kuchyně	7.000.-
Různé	10.000.-
	443.000.-
	2,425.568.-
Reserva na možné zvýšení jednotl. položek	450.000.-

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

19.

nedatováno, Praha

Informace¹⁾ o možnostech využívání sbírek Filmového archivu ČMFÚ.

Služba Českomoravského filmového archivu produkčním, půjčovným a tvůrčím pracovníkům.

Filmový archiv Českomoravského filmového ústředí slouží všem složkám filmovnictví.

1) Sběrka asi 600 scénářů, námětů a scénářů krátkých filmů je k dispozici pro autory i dramaturgy k účelům studijním a může sloužit ku příkladu jako srovnávací materiál mezi novými navrženými náměty a tím, co bylo již dříve filmováno.

Archiv se také snaží získati literární předlohy zfilmovaných námětů, které jednou budou jistě pro budoucí autory cenným materiálem.

Pro ukázkou scenaristické techniky jsou k dispozici scénáře jinojazyčné, jako ku příkladu německé, italské, francouzské a jiné.

2) Knihovna, obsahující již dnes několik tisíc knih a časopisů (ročníků i jednotlivých čísel), je největším shromaždištěm odborného (a oboru příbuzného) materiálu v celém Protektorátě. Její význam ještě stoupl po zničení největší instituce tohoto druhu knihovny Lichtbildbühne v Berlíně. Proto již dnes slouží náš materiál nejen naším firmám, ale i Němcům, kteří zde filmuji. Přehled otázek, na které čtenář nalezne odpověď, vysvitá ze seznamu některých hesel (Viz příloha).

Již dnes může knihovna archivu poskytnouti cenný studijní a informační materiál všem ve filmu zúčastněným pracovníkům, ať jsou to producenti, dramaturgové, režiséři, herci, architekti, technici, šéfové propagandy a jiní.

Pro případ, že by jejich práce vyžadovala speciální díla, která snad nejsou v knihovně Filmového archivu zařazena, je sestavován bibliografický seznam odborné literatury všech pražských knihoven. Prozatím je zpracována knihovna Universitní, Technická a Technického musea, a pracuje se na zkatalogisování Městské knihovny, knihovny Umělecko-Průmyslového musea, jakož i některých soukromých knihoven. Archiv může poskytnouti také svými prostředky veškeré informace, pokud se týká dalšího materiálu zde i v cizině.

3) Informace o domácí i světové filmové tvorbě poskytuje nejen řada literárních děl, ale i velká sbírka popisků, katalogů a prosešitů, kterých je v archivu na tisíce.

Prozatím zpracovaný a zkatalogisovaný materiál, týkající se českého filmu obsahuje data po všech stránkách o velké řadě filmů němých a téměř o všech českých filmech zvukových.

4) Podrobná kartotéka všech dosud vyrobených, hraných českých filmů němých i zvukových, podává přehled o dosavadní české výrobě.

Tohoto zdroje informací užívají již často firmy i úřední místa. Tak ku příkladu vyžadují si popisky filmů, má-li být starý film znovu vydán nebo starý námět znovu zpracován. (Plukovník Švec, Černí myslivci, Funebrák a jiné.) K tomuto účelu slouží i veliká sbírka plakátů, nudlí a jiného reklamního materiálu, jakož i vlastní materiál filmový.

Výrobní firmy nezakládaly dosud archivy. Náš archiv je tedy jediným místem, kde jsou uschovány tyto předměty nejen pro svou dokumentární a studijní cenu, ale i pro praktickou potřebu. Poněvadž spolupráce s firmami se velmi dobře osvědčila, předaly nám některé podniky veškerý svůj dosud archiválně nezpracovaný materiál a to s podmínkou, že jim bude v případě potřeby k dispozici. Tím přispěly nejen k podstatnému obohacení našich sbírek, ale získaly i dokonalý přehled o věcech, které byly dříve jen přítěží ve skladištích a nyní po zpracování jsou cennou pomůckou výroby i exploitace. Tato spolupráce je prozatím realizována s Nationalfilmem a s firmou Jirků. S dalšími podniky jednáme.

5) Je samozřejmé, že také ostatní archivní materiál, jako jsou fotografie, štočky, návrhy kostýmů, dekorací, plakátů, hudebniny a jiné doklady, slouží kdykoli firmám i jednotlivcům k účelům studijním a informačním.

6) To se týká ku př. několika tisíc nejrozličnějších plakátů domácích i zahraničních, jejichž provedení i technika (i když dnes ji nelze v četných případech plně využít vzhledem k úsporným nařízením), může sloužit jako dobrá pomůcka pro provádění další propagace.

7) Odborné znalosti, rozsáhlý přehled a osobní kontakty archivního personálu umožňují poskytnutí informací téměř ve všech otázkách všem výrobním složkám a usnadňují opatření potřebného materiálu i když není uložen přímo v archivu. Tím se může usnadnit práce štábů i tvůrčích pracovníků. Z uvedeného vysvítá, že Filmový archiv Českomoravského filmového ústředí není a zdaleka nemá být jen institucí pro shromažďování cenných dokumentárních předmětů, ale že je v první řadě živou složkou filmové výroby a exploitace, kterým slouží a jejichž práci usnaňuje v řadě případů.

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

20.

1945, 23. dubna, Praha

Žádost¹⁾ o přidělení místnosti Filmstelle der NSDAP ve Vodičkově ulici Filmovému archivu ČMFÚ.

Praha, 23. dubna 1945.

Důvěrné.

Tit.

Presidiu Českomor. Film. ústředí,
P r a h a II., Klimentská ul. 6

Pro pana Dr. Jar. Leisera.
D ů v ě r n ě .

V paláci „U Nováků“, Praha II., Vodičková ul. č. 30., III. schodiště v druhém a pátém poschodí má Filmstelle der NSDAP správou domu pronajatých asi sedm kancelářských místností s příslušenstvím ve druhém poschodí a v pátém poschodí předváděcí místnost se skladišti zvlášť vhodnými pro filmové účely. Úplný inventář (stroje, koberce a zařízení) předváděčky je majetkem „Nadace pro podporu filmových příslušníků v Čechách a na Moravě“, kterýž spolek je spravován panem předsedou B l á h o u a panem inž. M u d r o c h e m .

Byli jsme upozorněni, že Filmstelle der NSDAP hodlá v rámci válečných opatření pro Prahu dočasně evakuovat.

Filmový archiv ČMFÚ se tísní se svou bohatou a mnohotvárnou činností ve dvou kancelářských místnostech ve Štěpánské ul. č. 61/V. poschodí. Za své dvouleté působnosti vchoval si Filmový archiv osvědčivších se a slibných pracovníků a vzdor svízelným válečným poměrům a technickým závadám prokázal a prokazuje našemu filmovnictví četné a prospěšné služby.

V poválečné době čekají na něj nemalé úkoly spočívající v odborném zpracování dosavadních filmových výsledků a vývoje a přispění další filmové tvorbě k vytvoření nových vědeckých pracovních metod. Poválečná doba přinese nesporně také našemu filmu, tedy i Filmovému archivu, jako vědecké instituci pro studium filmu nové vývojové možnosti a prohloubená pole působnosti. Je nemyslitelné, aby Filmový archiv pracoval za nynějších svízelných podmínek.

Proto se obracíme na presidium Českomor. filmového ústředí se zdvořilou a naléhavou žádostí o **přednostní zajištění** místnostní „Filmstelle der NSDAP“ ve Vodičkově ul. č. 30. pro účely Filmového archivu. Značnou důležitost má pro nás předváděcí místnost a pomocné prostory v V. poschodí. Nadační inventář bychom převzali a spravovali.

Jelikož věc spěchá, prosíme o brzké vyřízení naší žádosti, zvláště, že prosperita Filmového archivu je a bude zájmem dalšího filmového růstu.

Poroučíme se Vám zdvořile

NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost, nezpracováno.

1) Kopie, strojopis.

Ediční poznámka

Edice dokumentů k českému filmovému archivnictví byla pořízena z dochovaných písemností Českomoravského filmového ústředí (NFA, fond ČMFÚ [nezprac.]), pozůstalosti ing. J. Brichty, jejíž část se nachází v Národním technickém muzeu (NTM, oddělení Foto – kino, pozůstalost J. Brichty [nezprac.]) a spisového materiálu meziválečného Československého ministerstva zahraničních věcí (Archiv MZV, karton 399, č. 69 492). Editované materiály jsou otištěny v plném znění a v původní jazykové podobě. Byly opraveny pouze zjevné písařské chyby. V nezměně podobě zůstala nejednotná transkripce zkratk titulů (dr., Dr, JUDr., JUDr, ing., Inž. C., IngC, Ing. C.), zkratk institucí (ČMFÚ, Č. M. F. Ú., Č. m. filmový archiv, Filmový archiv ČMFÚ, Č. M. F. A., Filmarchiv der BMFZ), označení německých protektorátních úřadů a institucí (např. Reichsprotektor in B. und M.) a některé další zkratky (firmy – fy.). Hranaté závorky [] se třemi tečkami upozorňují na nečitelné části textu. Rovné závorky // označují rukopisné vpisky do původního textu. Edice dokumentů je opatřena údaji o formě jejich dochování a dalšími vysvětlujícími poznámkami.

P. Z.